

ALAIN BADIOU'DA ETİK VE SİYASET İLİŞKİSİ*

Öğr. Gör. Ayşe Çiğdem KOCAMAN**

Özet

Bu çalışma, insan için yeni, iyi ve evrensel olanı, yani “hakikat”i arayan Alain Badiou’nun, bilim, sanat, aşk ve siyaset olarak belirlediği hakikat kategorilerinden siyasetin, etik kavramıyla olan ilişkisini ele almaktadır. Badiou, postmodern kültür ortamının ve her alanda hegemonyasını sürdüren kapitalizmin değer yargılarının gerçek bir etik anlayışın gelişmesini nasıl engellediğini, günümüz siyaset anlayışıyla paralel bir şekilde irdelemektedir. Ayrıca bu irdelemeye “siyaset, bir iktidar ve güç meselesi olarak insanı araçsallaştıran, insan için kötülük üreten ve dolayısıyla etik kavramıyla bir arada düşünülmesi imkânsız bir kavram mıdır? Yoksa siyaset, etik kavramından ayrı düşünülmemesi gereken, en yüksek insansal iyiye ulaşmanın bir arayışı mıdır?” gibi soruları da dahil etmektedir. Bu bağlamda, insanın neliğini aramamız gereken yeri de sorgulayan Badiou’nun siyaset ve etik arasında kurduğu ilişki dikkate değer görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Etik, Hakikatler Etiği, Siyaset, Olay, Hakikat, Özne.

THE RELATIONSHIP BETWEEN POLITICS AND ETHICS IN ALAIN BADIOU

Abstract

This study examines the relationship between the concept of ethics and politics which is considered among science, art, love and politics that are the categories of truth identified by Alain Badiou, who seeks the new, good and universal, that is “the truth”, for human beings. Badiou elaborates on how the postmodern culture environment and the value judgments of capitalism that maintain their prevalence at every domain prevent the development of a real ethics understanding in reference to today’s understanding of politics. He also includes in his analysis such questions as: “Is politics, as a matter of power, a concept that instrumentalizes human beings, generates evil and, therefore, is impossible to be considered with the concept of ethics? or Is politics a quest to achieve the highest human good, which should not be considered separately from the concept of ethics?” In this context, the relationship between politics and ethics established by Badiou, who also questions the place where we need to look for the essence of human beings, is considered remarkable.

Keywords: Ethics, Ethics of Truth, Politics, Event, Truth, Subject.

---

* Bu çalışma, “Alain Badiou’da Siyaset ve Etik İlişkisi” Başlıklı Yüksek Lisans Tezinden Türetilmiştir.

** Öğretim Görevlisi, Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü.

e-posta: cigdemkocaman77@hotmail.com

Giriş

Genelde etik diye bir şey olamayacağını, sadece tekil hakikatlerin etiği olabileceğini ileri süren Badiou'ya göre, siyaset, mevcut durum tarafından imkânsız ilan edileni mümkün kılan bir düşüncenin inşa sürecidir. Badiou'nun insan için eşitlik ve özgürlük içeren hakikat süreçlerini ortaya çıkartan bir düşünce olarak nitelendirdiği siyaset ile tekil hakikatlerin etiği arasında kurduğu ilişki, siyasetin, insan için trajedi yarattığı anlara karşı bir uyanış fırsatı sunması açısından günümüze ışık tutmakta ve siyasetin özünde çıkar gütmeyen, eylem denen somut sürece dâhil bir kavram olduğunu hatırlatmaktadır. Badiou, “özne”, “sadakat” ve “hakikat” kavramlarıyla siyasi bir içeriğe sahip olan bir olay felsefesi ortaya koymakta, buradan hareketle de siyaset ve etik kavramlarını birbirinden ayırt etmeksizin aynı kaynaktan türetmektedir. Bu çerçevede, Badiou'nun siyaset ve etik kavramlarına ilişkin görüşleri, hayatına ilişkin söz sahibi olmadan, yani bu dünyada varlığını duyurmadan yaşadığını düşünenlere, siyaseti kişisel çıkarların bir aracı haline getirenlere, mevcut halin kabul edilemezliğini ilan edip, eşitliği, adaleti ve hakikati arayanlara, siyaset ve etiğin gerçekte ne olduğunu “olan”dan yola çıkarak sorgulatmaktadır (Badiou, 2013c: 11-53-95-119).

Badiou'ya göre, bütün insansal etkinlikleri ve yapıp etmeleri kapsayan dört hakikat alanı mevcuttur. Bu alanlar bilim, sanat, aşk ve siyasettir (Badiou: 2013c: 41). İşte bu hakikat alanlarından biri olarak siyaset sadece insana özgü, kolektif, eşitlikçi bir etkinliktir. Etik de bu eşitlikçi etkinlik karşısında durumların tekilliğini göz önünde bulundurarak nasıl bir tutum sergilendiğiyle ilişkilidir. Çünkü Badiou için her durum tekil bir çokluktur ve her durum kendi tekilliği içerisinde değerlendirilmelidir. Bu bağlamda siyaset ve etik birbirinden ayrı düşünülmemeyen iki kavramdır. Hakikat bağlamında, olay kavramıyla, siyaset ve etiği aynı kaynaktan türeterek birbirine kenetleyen Badiou'nun bu iki alan arasında kurduğu bağ, insan ilişkilerinin her geçen gün çeşitli yönlerden çıkmaza girdiği günümüzde, siyaseti anlayış biçimimizden kaynaklı içinde bulunduğumuz düzenin kusurlu ve eksik yanlarına dair bir öz eleştiri yapmamızı da kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle, Badiou'nun felsefi görüşleriyle paralel bir şekilde sorunsallaştırılan siyaset ve etik ilişkisini anlamak için öncelikle günümüzde olan biteni bu iki kavram dâhilinde kısaca ortaya koymak, yani günümüz etik anlayışına yönelttiği eleştirileri ele almak ve buradan hareketle “hakikatler etiği” çerçevesinde siyaset ile etiğin aynı kaynaktan nasıl türediğini irdelemek gerekmektedir (Badiou, 2013c: 50-63-95-125).

1. Badiou'nun Günümüz Etik Anlayışına İlişkin Eleştirileri

İnsan dünyasına ait durumları tasvir eden, dilde anlam bulan ve yaşamın her alanında etkili olan, kısaca insana dokunan bazı kavramlar vardır. Bu türden kavramları sanki tam da o an içinde bulunulan durumu yansıtıyormuş gibi çoğunlukla gerçek anlamlarını düşünmeden büyük bir güvenle kullanırız. Ancak söz konusu kavramlar, sorgulanmadan durumların üzerine adeta bir balık ağı gibi atıldığında, yakalanan rastgele anlamlar her kafadan ayrı bir ses çıkartır. Böylece durumla kavram arasındaki ilişki de karmaşıklaşır. Özellikle postmodernizmin çokkültürcülüğü içindeki kargaşada, üzerinde çoğu kez mutabakat sağladığımız kavramın içeriği, yaşanan durumu yansıtamaz hale gelir. İşte o zaman bu güne kadar üzerinde mutabakat sağlanmış kavram için hiç sorgulanmadan benimsenenlerin yeniden gündeme getirilerek soru konusu yapılmasının zamanı gelmiş demektir. Çünkü içeriği bulanıklaşmış bir kavram tehlikeli bir hal almıştır (Kuçuradi, 2011: 1). İşte Badiou için de sorgulanmasının zamanı gelen, kendisinden çok şey beklenen, **günümüzde** çok sesli anlamlar yüklenen ve artık içi boşaltılarak tehlikeli bir hale gelen kavram: “etik”tir.

Çağımızda her alanda hegemonyasını sürdürmekte olan kapitalizmin yarattığı sömürü düzeninin ve değer yargılarının baskısı altında etik kavramının yükü oldukça ağırdır. Badiou'ya göre, bu ağırlık Antik Çağ'dan bu yana oldukça zengin bir düşün evreninden kaynaklanmakla birlikte insanlık durumlarının sonsuz olasılığını betimlerken etik kavramının çoğu kez özensiz kullanımından da kaynaklanmaktadır (Badiou, 2013c: 17-19). Badiou etik kavramının günümüzdeki konumunu şu cümlelerle tasvir etmektedir:

BAZI âlimane kelimeler, uzun süre sözlüklere ve akademik metinlere hapsedildikten sonra, -kaderine çoktan razı olduğu halde birdenbire, nedenini anlamadan herkesin gözdesi haline geliveren bir kızkurusu gibi- aniden parlak gün ışığına maruz kalma, halkın, avamın diline düşme, basında, televizyonda, hatta hükümet demeçlerinde zikredilme talihini ya da talihsizliğini yaşarlar. Etik kelimesi, bugün bu şekilde sahnenin ortasına yerleşmiş vaziyette (Badiou, 2013c: 17).

Son yıllarda postmodernizmin şekillendirdiği kültür ortamı içinde etik kavramının iyice öne çıktığına dikkat çeken Badiou'ya göre, “dünya bir etik çılgınlığına boğazına kadar batmış” haldedir (Badiou, 2013c: 11). Ancak buna rağmen, gözlerimiz kendi hayatlarına ilişkin söz sahibi olduklarını dile getiremeyen, bu dünyanın adeta “var olmayanı” olarak yaşayan, emperyalist müdahalelerle sindirilmiş topluluklar, halklar görmekte ve hatta korkuyla kendi topraklarını terk ederek ölüm yolculuğuna çıkan insanlara şahitlik

etmektedir. Bir yandan gözlerimiz bu şekilde “insanlık dışı” olarak tabir ettiğimiz bir takım manzaraların fotoğrafını çekerken öte yandan gerek bilim dünyası gerek siyaset gerekse kitle iletişim araçları, kamu kuruluşları veya eğitim alanı, insan ilişkilerinin yozlaşmışlığına çözüm aramak için etik kurullar kurmakta, etik ilkeler yayınlamakta, yani insanları belirgin bir şekilde etiğe yöneltmektedir. Ancak bu yönelimin, en büyük olanın elde edeceği fayda ve çıkar için daha küçük olanın feda edildiği bir anlayışla yapılmasına karşı çıkan Badiou, etik kavramının, siyasal iktidar mücadelesinde araçsal bir imkân olarak kullanıldığını düşünmektedir. Çünkü bir taraftan günümüzde etik kavramının rastgele kullanımlarından bu sözcüğe olan ilginin arttığını yeterince gözlemlerken diğer taraftan kimi egemen devletler bazı bölgelere demokrasi adı altında eşitlik, özgürlük ve adalet gibi bir takım değerleri taşımak için siyasi ve askeri müdahaleleri kendilerine hak olarak görmekte, üstelik bu yöndeki eylemlerinin meşruiyetini savunmaktadırlar. Fakat tüm bunlar Badiou'ya göre, insani müdahaleler adı altında yapılan şekilsiz “demokrasıcılık”tır. Çünkü temelde insan hakları adına başlatılan bu türden müdahalelerin evreleri ve bu devletlerin ortaya koyduğu siyasi tavırlar gözlemlendiğinde, amaçlarının insan hakları ve etik meselelerden daha çok ekonomik çıkarla ilişkili olduğu görülmektedir. Öte yandan siyasetin fikirsiz bir ilmi halin ikiyüzlülüğü ile karıştırılması, ahlaki terörizm kılığına bürünen Batı kapitalizmini evrensel bir model olarak dayatmaktadır. Bu bağlamda günümüzün siyaset ve etik anlayışının mevcut neoliberal iktidar yapılanmalarıyla bir suç ortaklığı içine girdiğini düşünen Badiou'ya göre, bu durum insan için yeni ve özgür düşünce şekilleri yaratmaya yönelik her türlü girişimi baltalamaktadır (Badiou, 2013c: 17-49 & Birkan, 2004: 7-10). Çünkü Badiou'ya göre, günümüz etik anlayışı Batı kapitalizmine hizmet etmektedir. Bu nedenle de Badiou “evrenselleştirilebilir bir etik” veya “global bir etik” geliştirme girişimlerine kökten karşı çıkmaktadır. Badiou'ya göre, bugün genellikle kullanıldığı şekliyle etik kavramı, insan haklarıyla ya da onun türevi olarak canlı varlıkların haklarıyla ilgilidir (Badiou, 2013c: 21-32). Dolayısıyla bugün gündeme geldiği şekliyle, etikle ilgili bu türden epistemolojik karışıklıklar veya moda olan meslek etikleri, etik kavramının ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde geliştirilmesine engel olmaktadır. Bu şekilde en belirgin görünümünü değerler adına değer harcamalarda bulan etik kavramı, Badiou'ya göre, nihilizmle aynı kاپıya çıkan, içi boşaltılmış bir kavramdır (Badiou, 2013c: 42-49). Bu bağlamda Badiou, etiğin “olup bitenlerle nasıl ilişki kurduğumuzu belirleyen bir ilkeye, tarihsel durumlarla (insan hakları etiği), teknik-bilimsel durumlarla (tıbbi etik, biyo-etik), ‘toplumsal’ durumlarla (bir arada yaşama etiği), medya durumlarıyla (iletişim etiği) vb. ilgili”

düzenlemenin muğlâk bir biçimine işaret etmesine karşı çıkmaktadır (Badiou, 2013c: 18). Bu nedenle “genelde etik” diye bir şey olamayacağını, sadece tekil hakikatlerin etiği olabileceğini ileri süren Badiou, özellikle günümüz siyaset ve etik anlayışında bir takım problemler olduğunu düşünmekte ve bu yönde öncelikle etik kavramının tam mahiyetini sorgulamaktadır. Bu sorgulamanın ilk durağı, “iyi” ve “kötü” ayrıştırmasına sahne olan etik kavramının günlük kullanımına ilişkindir. Badiou'nun günümüz etik anlayışına ilk itirazı, insanların gerek birbirleriyle gerekse durumlarla olan ilişkilerinde kendi değer anlayışlarına, yarar ve çıkarlarına uygun bulmayarak sorun gördükleri kimi tutum ve davranışları etik bir problem olarak görmelerinedir. Başka bir deyişle, “bu durumun etik olduğunu düşünmüyorum” ya da “bu yaptığın hiç etik değil” şeklinde kolayca sarf edilen sözlerin, etik kavramıyla bir ilgisi yoktur. Çünkü Badiou'ya göre, bu türden yargılar etik kavramı açısından doğru ve yerinde kullanımlar değildir. Burada aslında çoğu kez kastedilen etik değil, ahlâktır. Bu türden epistemolojik karışıklıkların etik kavramının içeriğini bulandırdığını düşünen Badiou'ya göre, bu bulanıklığın nedeni, yaşamın her alanında hegemonyasını sürdüren kapitalizmin değer yargıları, yarar-çıkar ilişkisi ve postmodern kültür ortamının yarattığı çokkültürcülüktür. Böyle bir ortamda etik kavramının yükünün ağırlığına dikkat çeken Badiou, günümüzde gerek insan hakları şeklinde biçimlenen gerekse farklılıklara, ötekine hoşgörü olarak nitelendirilen etik kavramına olan yaklaşımların, gerçek bir etik anlayışın gelişmesini engellediğini düşünmektedir. Çünkü Badiou, bu anlamda, üzerinde mutabakata varılmış önsel bir kötülükler listesi oluşturulduğunu ve bu liste doğrultusunda insanı kötülüklerden koruyan bir perspektifle insan hakları adı altında bir etik anlayış yürütüldüğünü ileri sürmektedir. Ancak oluşturulan bu kötülükler listesinin arka planındaki mutabakat Badiou'ya göre, öncelikle Batılı düzenin ilkelerini ve çıkarlarını korumaya yöneliktir. Diğer yandan Badiou, önsel bir kötülük anlayışıyla insanı korumaya doğru yönelen ve sözde insan hakları adı altında yürütülen etik anlayışın, insanı, mağdur, yaralanmaya açık bir kurban statüsüne soktuğunu öne sürmektedir. Başka bir deyişle Badiou, bu türden bir etik anlayışın, insanı, salt bedenî varlığına hapsederek, kötülüklerden korunmaya muhtaç, pasif bir kurbanı dönüştürdüğünü düşünmektedir. Oysa insanın neliğini arayacağımız yer onun kötülüklerle karşı direnemeyen, pasif ve aciz bedeni değildir. Çünkü insanın kurban kimliğiyle örtüşmeyen, elindeki tüm araçları kullanarak direndiği, feraset gösterdiği, itidal halinde, bütünlük aşırılığına kapılmadığı, aktif bir şekilde, cesaretle, güttüğü davanın adeta militanı olabilen bir yanı da mevcuttur. İşte Badiou'ya göre, insanın neliğini aramamız gereken asıl yer burasıdır. **Bu bağlamda Badiou, günümüzde insan**

hakları anlayışının, insanın sefaletine ve ölümüne karşı oluşturulan haklar olduğunu öne sürmektedir (Badiou, 2013c: 21-49). Badiou, böyle bir anlayışın, yaralanmaya açık, kurban insan tasavvurunu ve insanı maruz kalabileceği kötülöklere karşı korumaya dayalı insan hakları perspektifini beslediğini düşünmektedir. İşte Badiou için, insanı, işkenceye, zulme, kötölöğe maruz kalan ya da kalma potansiyeli olan bir mağdur “kurban” olarak, sadece etten kemikten oluşan iki ayaklı ölümlü bir insan-hayvan statüsüne indirgeyen insan hakları etiğinin temelinde yatan tam da budur (Erdem, 2004: 151). Badiou'ya göre, günümüz insan hakları anlayışı, yeni bir kolektif kurtuluş siyasetinin terimlerini aramak için değil, Batı'lı düzenin çıkarlarını sürdürmek için kullanılmaktadır. Başka bir deyişle günümüz insan hakları anlayışı “insancı bireycilik ve örgütlü siyasi angajmanın dayattığı kısıtlamalara karşı liberal bir haklar savunusu”dur (Badiou, 2013c: 21). Bu ilkelerin anlamı, insanı, ısırdap çeken, bir deri bir kemik kalmış, ölmekte olan ya da bu haldeyken ölüme direnen bir organizma ve beden statüsüne eşitleyen, insanı sadece **hayvani altyapısıyla** görerek, ona yapılan kötölöklere evrensel olarak tanınmasının mutabakatına varılmış apaçık bir kötölöklere listesinin oluşturulmasıdır. Bu listeye karşı güçlü bir bütönlük içinde harekete geçmek Badiou için kurban insan tasavvurunu maruz kalabileceği kötölöklere karşı korumaya dayalı insan hakları perspektifinin özetidir (Badiou, 2013c: 24-26). Bu özet bir yandan ortaya bir iyi koymadan kötünün apaçık bir şeymiş gibi sunumu olup, diğeryandan ise insanın iyiye ulaşma yönündeki pozitif yeteneğini ve durumların tekilliğini düşünmemizi engelleyen rahatsız edici bir muhafazakârlık göstergesidir (Badiou, 2013c: 9-31-32). İnsan hakları kisvesi altında Batı dışı toplumlara müdahaleciliğinin de bir kaynağı haline gelen ve Batı'nın kendinden memnun halini ifade eden günümüz etik anlayışı her türlü iyi arayışını önsel olarak reddeden bir kavrayışa sahiptir. Oysa Badiou'ya göre, etik, hiçbir şekilde önsel bir kötünün doğrultusunda insanın kurban kimliği üzerine kurulamaz (Badiou, 2013c: 32-38). Dolayısıyla genel olarak pasif ve aciz bir kurban insan öznesi varsayarak, insanın maruz kalabileceği kötölöğe evrensel bir sınır çizmeye çalışan, insanın sefaletine ve ölümüne karşı oluşturulan günümüz insan hakları anlayışının temellendirdiği insan hak ve ödevleri listesinin Badiou'ya göre hiçbir dayanağı yoktur. Bu noktada hemen belirtmek gerekir ki Badiou, insan hakları bildirge ve sözleşmelerinde yer alan tek tek haklara karşı değildir. O, İnsan Hakları Evrensel Beyannameinde yer alan temel insan haklarının herkesi bağladığı düşüncesinden ve bu hakların apaçık bir ilke gibi gösterilerek evrensel olduğu iddiasıyla sorgulamaya tabi tutulmaksızın bir mutabakatla sınırlandırılmasından rahatsızlık duymaktadır. Ayrıca buna ek olarak, bu

hakların temellendirmelerinin altında felsefi argümanların olmadığını ya da varsa bile problemlili olduğunu düşünmektedir. Ancak eğer bu hakların temelinde bir argüman mevcut değilse ya da bu argümanlar problemlili ise meşrulukları nasıl denetlenecektir? Bu konuda hiçbir verinin olmamasına karşı çıkan Badiou, tek meşru iddiası evrensellik olan insan hakları söyleminin ve onun kötü üzerine oluşturulmuş mutabakatının hangi ahlâki ve felsefi temele dayandığına ilişkin bir açıklama bulamamasından ötürü günümüz insan hakları söylemi hakkında temkinli bir tutum içindedir (Yılmaz, 2014: 5-8). Dolayısıyla Badiou, insanı kötülöklere karşı koruyan bir bakış açısı sergilediğini düşündüğü günümüz insan hakları anlayışının dışında kalan bir etik görüşün inşâ edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Aksi halde, kurban hep kurban olarak kalmakta, güçlü taraf ise hep sözde koruyucu ve erkini dayatıcı olmaya devam etmektedir. Bu nedenle, bu etik yaklaşım revize edilmelidir. “Kurban insan” ve “ölümlü, tüysüz iki ayaklı” insan-hayvanı yerine, yapıp eden, üretimde bulunan, siyaset yapan, aşık olan, icat eden, yaratıcı olan öznenin ön plana çıkarılması gerekmektedir (Badiou, 2013c: 24-31).

Öte yandan Badiou'ya göre, günümüzde Batı kapitalizmi ve parlamenter demokrasi evrensel bir model olarak dayatılmaktadır. Bu dayatma siyasetin kısırlaşmasına neden olan muhafazakâr bir düşüncenin ürünüdür. Bu muhafazakâr düşünce hem siyaseti sermayenin yozlaştırıcı ve yıkıcı gücüne maruz bırakmakta hem de kendi hükümlanlığının değer anlayışını hâkim kılmak için siyaset ve etik kavramlarını bir araç olarak kullanmaktadır. Oysa insana özgü bu iki alanın araçsallaştırılması insan için tek bir şey yaratmaktadır, Badiou'ya göre, o da nihilizmdir. Üstelik bu durum karşısında günümüz siyaset ve etik anlayışının suskunluğu, insanı verili bir zorunluluğa mahkûm etmektedir. Bu zorunluluklar alanı ise içinde hiçbir şekilde hakikat barındırmayan yerleşik bilgi ve kanaatlerden oluşmaktadır. Böylece çıkarlarının peşine düşmüş olan insanın toplumsallaşması yerleşik bilgi ve kanaatler alanına indirgenmektedir. Başka bir deyişle yerleşik bilgi ve kanaatler her türlü toplumsallığın ve iletişimin asli unsuru haline gelmektedir (Badiou, 2013c: 22-63). Ayrıca kanaatler alanı, özgürlük ve eşitlik gibi çağdaş demokratik dünyanın değerlerini överken, gerçekte insanın maruz kaldığı özgürlük ve eşitlik ticari metalar karşısındadır. Başka bir deyişle kanaatler rejiminin vadettiği özgürlük, satın alma özgürlüğünden ibarettir ve eşitlik garantisi de satın almakta özgür herhangi birinin, hukuken diğer herkesin eşiti olmasıdır. Verilen özgürlük garantisi, özgürlüğü özgürce kullanma garantisi değildir. Çünkü özgürlüğü kullanma şekli aslında sermayenin zor gücü tarafından çoktan kodlanmış ve yönlendirilmiş durumdadır. Bu

nedenle de düşünmenin itaatsizlik, yani isyan olabileceği fikrine yoğun bir baskı mevcuttur. Kapitalizm bu soyut özgürlük ve eşitlik anlayışından kendi soyut öznesini yaratmıştır. Bu soyut özne, satın alıcı sıfatıyla ve sahip olduğu soyut insanlığıyla başka herkesle aynıdır ve sadece metalar karşısında eşittir. Artık gezegende yaşayanların çoğunluğunun bir adı bile yoktur. İster kadın olsun ister erkek, ne olduğunun hiçbir önemi yoktur. O, aynı vitrine baktığı sürece, başka herkesle aynı olan soyut bir öznedir. O soyut öznenin adı, tüketicidir. Alış veriş yapan insandır. Dolayısıyla bu soyut eşitliğin ve özgürlüğün anlamı, satılan herhangi bir şeyi hukuken satın almakta özgür herhangi birinin, diğer herkesin eşiği olduğudur (Badiou, 2013d: 38; 2016: 12-115 & Critchley, 2010: 104).

Tüm bunlardan hareketle, bir yandan kanaatler alanının, kapitalist parlamenter demokrasinin sözde değerlerini insana mümkün dünyaların en iyisi olarak sunması, diğer yandan günümüz siyaset ve etik anlayışının sermayenin zor gücüne hizmet eder hale gelmesi, Badiou'nun “evrenselleştirilebilir bir etik” anlayışına ve çağımızın insan hakları anlayışına kökten karşı çıkmasına neden olmuştur. Badiou'nun “evrensel bir etik” geliştirme girişimlerine itiraz etmesinin bir diğer nedeni de etik kavramının ötekine hoşgörü adı altında şekillenen ve temelleri Emmanuel Levinas'a dayanan niteliğindedir. Çünkü, Badiou'ya göre, Levinas, farklılıklara ve bütün kültürlerle saygı olarak tezahür eden ve öteki ile bağ kuran etik talebi, dini bir kökenden türetmektedir. Ancak ötekine saygı ve hoşgörü etiği, dini kökenlerinden soyutlanarak, kimlik temelli bir tanınma mücadelesine dönüşmüştür. Bu bağlamda Badiou, hâkim postmodern etik anlayışın yönlendirdiği ötekine, farklılığa saygı retoriğinin, hakiki bir etik anlayışının gelişmesini engellediğini düşünmektedir. Dolayısıyla kültürel görececiliğe ve çokkültürcülüğe davetiye çıkartan ve insan hakları gibi salt kötülük görmeme hakkı olarak anlaşılan bu türden etik yaklaşımları Badiou, “etik ideolojisi olarak” nitelendirmektedir (Badiou, 2013c: 1-24). Ancak özcülüğü, çokkültürcülüğü ve bu dünyanın kendisini mümkün dünyaların en iyisi olarak sunmasını bir kenara koyan Badiou, bir'in değil iki'nin bakış açısıyla, olumsuzlamanın değil olumlamanın önce geldiği, birlikte yaşamayı bencillikten, ortaklaşa olanı özel çıkardan üstün tutan bir sorumlulukla yapılandırılmış bir siyaset ve etik kavrayışı aramaktadır. Bu anlamda Badiou'ya göre, günümüz etik anlayışında yer alan sorun, etik mutabakatın kötünün tanınması üzerine kurulmasıyla birlikte farklılıkların, ötekine saygı retoriğinin aslında “aynı”nın statüsü üzerinden belirlenmesidir. Diğer bir deyişle temel mesele, bu türden etik yaklaşımların aslında hem

bir kimliği, aynılığı tanımlıyor olması hem de “aynı”yı tanıma sorunudur. Dolayısıyla Badiou, aslında ötekine hoşgörü ve saygı olarak nitelendirilen etik anlayışın günümüzde hiçbir somut duruma çözüm üretmediğini ileri sürmektedir. Çünkü Badiou’ya göre, bu farklılıklar, üzerinde mutabık kalınmış, yani aynı olandan hareketle belirlenmiş farklılıklardır ve bu mutabakatın dışında kalanlar saygıya ya da hoşgörüye layık bulunmamaktadır (Badiou, 2013c: 33-41). Badiou, kendini açıkça mutabakatın manevi ilkesi olarak sunan günümüzün ötekine saygıya yönelen etik anlayışının iç sesini bu noktada şöyle dillendirmektedir (Badiou, 2013c: 44): “farklılıklara saygı, elbette! Ama farklı olanın, parlamenter-demokratik, serbest piyasa ekonomisi yanlısı, ifade özgürlüğü, feminizm, çevre, vb. taraftarı olması koşuluyla” (Badiou, 2013c: 38). Bu seslenişin içeriği şöyle de okunabilir; “benim gibi ol ki farklılığına saygı duyayım” (Badiou, 2013c: 38). Oysa, öteki, “başkası hiçbir zaman tam olarak anlaşılacak olan ve intim sferinde saklı tuttuğu özelliklerini bize hiçbir zaman tam olarak açamayacak olandır”. Başka bir deyişle, “hakkında çok az şeyden emin olabileceğimiz başkası [öteki] bilinci ontolojik olarak bizden ayrı, sankiler kategorisine ait, varlığını bize olduğu gibi iletemeyecek olandır. O, insan olmak bakımından aynı olduğumuz ama hakkında kesin bir yargıya varamadığımızdır” (Özüaydın, 2018: 16).

Bu doğrultuda, Badiou, günümüzde siyaset ve etik alanda farklılık, çeşitlilik, öteki bilinci, başkasının hakları gibi kavramların en çekici kavramlar arasında yer aldığını, ancak etik kavramıyla ilintilenen bu türden kavramların farklılığın ideolojik olarak kutsanıp yüceltilmesine neden olduğunu ve aslında pratikte, farklılıklara hoşgörü adı altında bir “iyi ötekiler” varsayımı işletildiğini düşünmektedir. Dolayısıyla Badiou’ya göre, dini, kültürel veya ulusal toplulukların barış içinde yaşamaları için öne sürülen ötekine hoşgörü temelli etik yaklaşımların ve insanı bir kurban konumuna indirgeyen etik anlayışın terk edilmesi gerekmektedir. Çünkü Badiou’ya göre, insan tüm kapasitesini hakikatin yoluna koyarak ulaşmaya muktedir olduğu ölümsüzlüğe, ne ölüme doğru şekillenmiş bir etik anlayışla ne de farklılıkların içinde kalarak ulaşamaz (Badiou, 2013c: 22-32). Bu bağlamda, Badiou, günümüz etik anlayışına getirdiği tüm bu eleştirilerine ve itirazlarına temel oluşturan, günümüz insan hakları yaklaşımının, insan anlayışının ve kanılar kümesinin varsayımlarını şu şekilde sıralamaktadır:

1. Genel bir insan öznesi koyutlarız; bu öyle bir öznedir ki başına ne kötülük gelirse gelsin evrensel olarak saptanabilir (bu evrensellik çoğunlukla “kamuoyu” gibi bütünüyle paradoksal bir ad taşıya bile). Bu özne hem bir yandan pasif, dokunaklı

ya da düşünen özne – ıstırap çeken özne – hem de öte yandan yargılarda bulunan aktif, belirleyici öznedir – ıstırapı saptarken, onun eldeki bütün araçlara başvurularak sona erdirilmesi gerektiğini de bilen özne.

2. Siyaset etiğe, yani bu anlayışta gerçekten önemli olan tek perspektife tabi kılınır: koşulları seyreden kişinin sempati ve hiddet ürünü yargısına.

3. Kötü, İyi'nin kendisinden türediği şeydir. Tersini doğru olamaz.

4. “İnsan hakları”, Kötülük görmeme hakları demektir: İnsanın hayatının (cinayet ve idam dehşeti), bedeninin (işkence, zulüm ve açlık dehşeti) ya da kültürel kimliğinin (kadınların, azınlıkların vs. aşağılanması dehşeti) taciz edilmemesi ya da kötü muamele görmemesi haklarına işaret eder (Badiou, 2013c: 25).

Özetlemek gerekirse, günümüz etik anlayışını, ilk olarak, insanı salt bedensel varlığına mahkûm etmesi nedeniyle eleştiren Badiou, ölüm dürtüsü tarafından biçimlenen, kötülük görmeme hakları olarak insan haklarına, yani kurban insan tasavvuruna da karşı çıkar. Çünkü insanı düşünmeye kararlıysak onu bulacağımız yer ölümü ilgilendiren, genel kabul birliğine dayalı kanaatler ve varsayımlar değildir. İnsan, aktif, dirençli, barbarlığa karşı mücadele edebilen, olumlayıcı düşüncesiyle bir durumun imkânlarını sorgulamaya muktedir bir varlık olarak ölümsüzlükle tarif edilmelidir (Badiou, 2013c: 26-32).

Badiou'nun ikinci eleştiri noktası, insanı kültürel (dil, ulusal, etnik köken, din) kimliğine indirgeyen ve verili olanı aşma anlamında hakikat üretme kapasitesinden yoksun bir biçimde kavrayan düşünüşle birleşen “farklılık etiği”, “çokkültürcülük” ve “kültürel göreci” etik ideolojisinedir (Türk, 2013: 229).

Badiou'nun son itirazı da nihilizm figürü olarak öne çıkan etik kavrayışınadır. Bu haliyle etik aslında saf bir nihilizmle, düşüncenin kendisini inkâr etme tehdidiyle aynı kapıya çıkmakta ve insan zorunluluk karşısında teslim olmakta, hiçbir şey istememektense hiçliği istemeyi tercih etmektedir (Badiou, 2013c: 42-49).

Tüm bunlardan hareketle, Badiou, günümüzdeki “o has etik” anlayışın baştan sona yanlış olduğunu belirtmektedir (Badiou, 2013c: 32). Çünkü Badiou'ya göre, bu türden bir etik anlayış durumların tekilliğini düşünmemizi engellemektedir. Bu nedenle Badiou, günümüzün etik anlayışına karşı üç yeni temel tez sıralamaktadır.

1. Tez: İnsan olumlayıcı düşüncesiyle, ulaşmaya muktedir olduğu tekil hakikatlerle, onu hayvanların en dirençlisi ve en paradoksalı kılan Ölümsüz'le tarif edilmelidir.

2.Tez: Kötü'yü tanımlanırken, İyi'ye ulaşma yönündeki pozitif yeteneğimizden ve dolayısıyla imkanlar karşısındaki sınır tanımayan tavrımızdan, varlığın muhafazası da dahil olmak üzere muhafazakarlığı reddedişimizden yola çıkmalıyız. Tersine doğru değildir.

3.Tez: Bütün insanlığın kökü, tekil durumların düşünce içinde saptanmasına dayanır. Genel olarak etik diye bir şey yoktur. Sadece bir durumun imkânlarının sorgulandığı süreçlerin etiği vardır (Badiou, 2013c: 31-32).

Bu bağlamda Badiou'ya göre, insan, teslim olmayı aklının ucundan bile geçirmeyerek, imkânlar karşısında sınır tanımayan korkusuz tavrıyla ve olumsuz düşüncesiyle, muhafazakarlığı, biçimsel ahlak taraftarlığını, toplumsal normların tanımladığı belli bir iyi fikrini reddederek, kendini düşünceye koşulsuzca açtığında, ulaşmaya muktedir olduğu tekil hakikatlerin ölümsüz bir öznesi olacaktır. Bu düşünceleri doğrultusunda Badiou, ölüm dürtüsüyle şekillenmemiş ve farklılıklara karşı kayıtsız kalan tek bir şey olduğunu öne sürmektedir, o da hakikatlerdir. Çünkü Badiou'ya göre, hakikatler, bir olayın sonuçlarından oluşan çokluklardır. Bu bağlamda Badiou, insanı, sahip olduğu tüm olanakları yaratıcı bir edimle hakikate adayabilen, hakikat sürecini taşıma potansiyelini içinde barındıran ve dolayısıyla özneleşme, bir kişi olma kapasitesiyle ölümsüzleşmeye muktedir bir varlık olarak görmektedir (Badiou, 2013c: 52-63). Her insanın, koşullara bağlı olarak ve verili bir tekil hakikate katılarak, bilimde, aşkta, sanatta ve siyasette hakikatlerin üretilmesine dâhil olabileceğini belirten Badiou şöyle demektedir: “bence bütün hakikatler bu evrensel adlardan birine (...) aittir. Ancak (...) kültürel görecelik temeli üzerinde bir ‘etik’ inşa etmeye kalkıştık ve bunun için korkunç bir tarihsel bedel ödeyeceğiz. Çünkü buna kalkışmak, salt olumsal bir durumun bir Yasa kurabileceğini zannetmek demektir” (Badiou, 2013c: 41). Ayrıca Badiou için ne kadar hakikat varsa o kadar özne ve ne kadar hakikat usulü varsa da o kadar öznellik tipi vardır. Dolayısıyla tek bir özne yoktur. İnsanın, bilimsel, sanatsal, aşkî ve siyasi öznellik tiplerinden birine dâhil olacağını belirten Badiou'ya göre, genel anlamda etik diye bir şey yoktur, sadece bir şeyin etiği (bilimin, sanatın, aşkın ve siyasetin) vardır (Badiou, 2013c: 41). Daha açık bir ifadeyle “tek sahici etik, hakikatlerin etiğidir – daha doğrusu tek etik, hakikat süreçlerinin, dünyaya bazı hakikatler getiren emeğin etiğidir” (Badiou, 2013c: 41). Egemen konumdaki ahlakçı ortodoksinin biçimlendirdiği günümüz etik anlayışına yönelik çağdaş bir meydan okuma olarak nitelendirilebilecek (Hallward, 2013: 163), Badiou'nun olay felsefesiyle şekillenen “hakikatler etiği”, aynı zamanda siyasetin hakikatle kurduğu bir

bağa karşılık gelmektedir. Dolayısıyla Badiou'nun içeriği siyasi olan etik anlayışının siyasetle ilişkisini açıklığa kavuşturmak için hakikat ve hakikatler etiği görüşünü ele almak gerekmektedir.

2. Badiou'da Hakikat, Hakikatler Etiği ve Siyaset

Badiou, her ne kadar günümüz etik anlayışına getirdiği eleştirilerle etik kavramının içini boşaltsa da Aristoteles'in ve ondan sonra bu kavramı makul bir biçimde kullananların uzun ve onurlu bir gelenek oluşturduklarını belirterek, etik kavramına bu bağlamda sahip çıkmakta ve etik kavramını, hakikatler etiği olarak, olay, durum, varlık, özne, sadakât ve hakikat kavramlarıyla yeniden şekillendirmektedir (Badiou, 2013c: 50-63). Bu nedenle Badiou'nun hakikat, olay, durum, varlık, özne, sadakât kavramlarını sistematik bir biçimde yeniden formüle edişi dikkatli ve ayrıntılı bir değerlendirmeyi gerektirmektedir (Hallward, 2013: 163).

Badiou, hakikat kavramını döngüsel bir biçimde tanımlamaktadır (Badiou, 2013c: 50-53). Başka bir deyişle, Badiou'da hakikat, "hem olay'ın açığa vurduğu veya olay'dan çıkarsanan bir varsayıma, hem öznelerin ürettiği bir sürece ve hem de sürecin bir aşamasında durumu dönüştürücü bir güce karşılık" gelmektedir (Türk, 2013: 283). Bu bağlamda Badiou, hakikati, kendisine göre hareket etmemiz beklenen, yani uğruna eyleme geçmemiz gereken, önceden verili, aşkın bir norm olarak değil, bir üretim olarak tasavvur etmektedir (Saraç, 2012: 90). Dolayısıyla öznenin sadık etkinliğiyle meydana gelen hakikat, "uğruna eyleme geçmemiz gereken önceden verili aşkın bir norm" değildir, "bir üretim"dir (Badiou ve Hallward, 2013: 114). Çünkü Badiou'ya göre, "belli bir anda, türsel bir usulün, bir hakikat-usulünün aktörleri onun [hakikatin] ne olduğundan kesinlikle habersizdirler", yani "onu bilmezler. Bu çok önemli bir noktadır. Demek ki hiç kimse, (...) onun [hakikatin] nasıl bilinmesi gerektiğini belirleyecek kişi olduğunu söyleyecek konumda değildir". Çünkü "hakikat kendi kendisinin üretimine bağlıdır" (Badiou, 2013c: 114). Badiou'ya göre, hakikat, özel bir sürecin sonucu olarak üretilmekte ve bu süreç hakikat süreci olarak adlandırılmaktadır. Dolayısıyla tüm diğer süreçler gibi bu süreç de bir dizi açıkça tanımlanmış kavramı, eylemi, kararı, çabayı ve sadakâti içermektedir (Saraç, 2013: 90). Bu nedenle, öncelikle Badiou'ya göre, hakikatin ne olduğunu, hakikat sürecine ilişkin ilk adımın nasıl atıldığını ve hakikatin üretim koşullarını irdelemek gerekmektedir.

Badiou için hakikat ne bir denkleştirme ne de bir yapı değildir (Badiou, 2015b: 126). Hakikat, “rastgele bir biçimde bir noktadan kaynaklanan sonsuz bir süreçtir” (Badiou, 2015b: 126). Badiou, bir hakikatin sonsuzluğunu şu sözleriyle açıklamaktadır: “bir hakikatin sonsuzluğu, söz konusu hakikatin yerleşik bilgilerle basit ve saf özdeşlikten sıyrılmasını sağlayan şeydir” (Badiou, 2013a: 21). Bir hakikatin sonsuz çalışması onun türeyimsel bir usulüdür ve bir özne olmak da bu türden bir usulün yerel ve de etkin bir boyutu olmaktır (Badiou, 2006: xiii). Diğer taraftan bir hakikat, eylemini sürdürdüğü boşluk itibariyle öznenin ilkesidir. Bu bağlamda, bir hakikat mevcudiyet değil, eylemdir (Badiou, 2015b: 131). Dolayısıyla Badiou, hakikat kavramıyla metafiziğin bize devrettiği hakikati değil, dünyanın mevcut halini dikkate alarak yeniden kurulabilen bir hakikati kastetmektedir (Badiou, 2016: 21). Bu nedenle, Badiou için hakikat, her şeyden önce yeni bir şeydir (Badiou, 2001: 249). Ancak yeni bir şey olarak hakikat bilgidен de ayrılmaktadır (Badiou, 2006: 328). Çünkü bir hakikat özü itibariyle bilinemez olma özelliği ile bilgi biçimleri arasında bir delik, bir boşluk oluşturmaktadır (Badiou, 2009b: 699). Bir durum içerisinde bilginin temel işlevi, muhakeme ve sınıflandırmadır, tekrarlanan ve aktarılan şey olarak bilgiyi hakikatten ayırt eden de budur (Badiou, 2006: 328; 2016: 29). Dolayısıyla hakikatin olaya dayalı ve farklı türdeki doğası ansiklopedik bilgi sıralanışının ve içeriğinin bütünüyle dışındadır (Badiou, 2015a: 26). Başka bir deyişle ansiklopedik bilgi, “bilgide delik açan hakikatin değil bilginin bir boyutudur” (Badiou, 2015a: 26). Badiou'nun, “bilgi ansiklopedisi” olarak kullandığı tabir, verili duruma içkin olan bilgiye karşılık gelmektedir ve hakikatten ayrılmaktadır (Türk, 2013: 275). Çünkü bilgi tikeli açıklarken, hakikat, türsel boyutuyla düşünceye yargı olarak değil, gerçek bir süreç olarak sunulmaktadır (Badiou, 2016: 29 & Türk, 2013: 275). Bu noktada doğru ve hakikati de birbirinden ayıran Badiou için doğru (veridical), ansiklopedik bir bilgiye cevap verebilir nitelikte olmasıyla birlikte “bir bilgi tarafından kontrol edilebilen olarak”, durumun bir parçasıdır. Bir durumun sonsuz parçası olan hakikat, doğrudan bu noktada ayrılmaktadır (Badiou, 2006: 332-333). Bu bağlamda Badiou, *Varlık ve Olay* (2006) adlı eserinde, her durum içinde, durumun diline bağlı bir bilgiler ansiklopedisi olduğunu ileri sürmekte, hakikat de bu ansiklopedide bir delik açarak kendini ondan çıkartan bir yenilik köşegeni olarak ortaya çıkmaktadır (Badiou, 2013c: 131). Daha açık bir ifadeyle “hakikat sürecinin ilk adımı, mevcut olandan farklı olan olarak tanımlayabileceğimiz yeniyi fark etmektir” (Saraç, 2013: 90). Badiou için hakikatin yeni bir şey olması ile ilgili temel mesele, hakikatin ortaya çıkışı, yani “oluşu” meselesidir. Hakikat sürecinin başlaması için tekrardan başka bir şey olmasına, yani

mevcut bilgi durumunda “olandan” başka bir şeye ihtiyaç vardır. Olanın tekrarından başka bir şey yaratan hakikatin bu yeniliğinin teyit edilmesi için, “ortada bir eklenti olması” gerekmektedir (Badiou, 2016: 29-30). Başka bir deyişle bir hakikati düşünebilmek için, mevcut bir şeyin biçimi ile bu biçimden kopan şeyin beraberce ortaya çıktığı noktanın tespit edilmesi gerekmektedir (Badiou ve Roudinesco, 2013: 28). İşte Badiou, bir rastlantıya bağlı olan, öngörülemez ve hesaplanamaz bu noktanın eklentisini “olay” kavramıyla karşılamaktadır, yani hakikat, bir olayla başlamaktadır (Badiou, 2016: 30). Badiou, olayla başlayan hakikate ilişkin düşüncelerini şu sözleriyle dile getirmektedir:

Heidegger'e göre, hakikat örtü açmadır. Althusser'e göre kurallı bir üretimdir. Bana göre bir olay tarafından açılan ve sonsuz bir türeyimsel küme inşa eden bir süreçtir. Lacan'a göre, konuşmanın Öteki'ne emanet edilmesidir. Yani hakikat düşünce ile nesne arasındaki doğru bir ilişkiden başka bir şeydir. (...) Düşünce ile gerçek arasında bir delik, bir uçurum, bir boşluk vardır diyelim. Hakikat herşeyden önce bir ayrılığın, bir kaybın ya da bir boşluk açılışının sonucudur. Örneğin, Heidegger'e göre hakikat bir unutuş yapısı içinde ortaya çıkar. Hakikatin tarihi varlığın unutuluşunun tarihidir. Bana göre, hakikat bir olayla başlar, ama bu olay her zaman ortadan kaybolmuş ya da yok olmuştur; ona dair hiçbir bilgi olmayacaktır. Dolayısıyla olay hakikatin gerçek ve namevcut nedenini oluşturur (Badiou, 2016: 50).

Hakikatin, bir düzenden kopmayla, kırılmayla başladığını ileri süren Badiou, hakikati başlatan bu tür kırılmalara olay adını vermektedir (Badiou, 2006: xii). Badiou'ya göre, olaysal bir eklenti, olanın ötesinde olma özelliği ile “tekrarı kesintiye uğrattığı için bütün yeniliği içinde bir hakikat ortaya çıkar”tır (Badiou, 2016: 30). Çünkü olay hayatın olağan akışı içinde bir kesinti yaratarak, durumun bütün normal yasaları tarafından dışlanmaktadır (Badiou, 2013c: 51). Olay, mevcut durum içinde vuku bulmasına rağmen duruma ait değildir ve durumun kurumsal bilgisiyle kavranamaz. Çünkü mevcut bilgimiz tekrarlanan yaygın şeylere aittir ve olay hali hazırda bildiklerimize meydan okur (Saraç, 2013: 90). Bu özelliği ile olay, dünyanın yasalarından çıkarsanamayan ve dünyanın sıradan seyrinde gerçekleşen yerel bir kopuş, bir kırılma anıdır (Badiou, 2015c: 57). Örneğin, “Aiskylos'la birlikte teatral Tragedya'nın ortaya çıkışı; Galileo'yla birlikte matematiksel fiziğin zuhur edişi; bütün bir hayatı değiştiren bir aşk karşılaşması; 1792 Fransız Devrimi” (Badiou, 2016: 30) ve ayrıca “Çin'deki Kültür Devrimi” (Badiou, 2013c: 51), “Fransa'daki Mayıs 68” (Badiou, 2015c: 59), Badiou'ya göre birer olaydır. Bu bağlamda Badiou, olayın tanımlanabilmesi için karar verilemezlik kriterini önermektedir. Başka bir deyişle “halihazırda sahip olduğumuz bilgilerle herhangi bir yeniliğin mevcut duruma ait olup olmadığına karar veremiyorsak veya yeniliğin ortaya

çıkışını öngöremiyorsak yeni bir şeyin olduğunu söyleyebiliriz” (Saraç, 2013: 90). Dolayısıyla her olay “karar verilemez” kavramına bağlıdır. Badiou, karar verilemezlik ile olay kavramını şu sözleriyle açıklamaktadır:

“Bu olay duruma aittir” cümlesini ele alalım. Yerleşik bilgi kurallarını kullanarak bu cümlenin doğru mu yanlış mı olduğuna karar vermek mümkünse, o zaman mahut olay olay değildir. Ortaya çıkışı durum içinde hesaplanabilir. Burada bir hakikat başlıyor dememize izin veren bir şey yoktur (Badiou, 2016: 30).

Bu bağlamda yerleşik bilgi ve kanaatler kullanılarak bir yargıda bulunulabiliyorsa, yani karar vermek mümkünse o zaman Badiou’ya göre söz konusu olay, olay değildir. Diğer bir deyişle olayın ortaya çıkışı durum içinde hesaplanabilir ise olay denemez ve burada Badiou için bir hakikatin vuku bulması veya hakikat başlangıcı söz konusu değildir. Oysa bir olayın bir duruma ait olup olmadığına karar verilemiyorsa, bir olayın gerçekleşmiş olduğu söylenebilir ve bu söylem kararıyla olay başlamaktadır (Badiou, 2006: 181-182).

Daha açık bir deyişle bir olayın olduğunun beyanı, yeni bir doğrulama, büyük bir “evet”, daha önce olanaksız olan bir şeyin mümkün olduğu yönünde bir olanaklılık vaat ederek bir hakikat süreci başlatmaktadır (Badiou, 2015c: 61). Badiou, bir hakikat sürecinin “bundan böyle durumla, durumun olaysal (événementiel) eklentisi perspektifinden ilişki kurma kararından” kaynaklandığını belirtmekte ve buna sadakât demektedir (Badiou, 2013c: 51). Dolayısıyla Badiou, sadakât kavramını kendi felsefi jargonunda alışıldık bağlamından farklı bir şekilde kullanmaktadır. Badiou için sadakât, rastlantısal bir karşılaşmadan zorunlu görülecek kadar sağlam bir oluşuma geçişi ifade etmektedir (Badiou ve Truong, 2011: 42). Bu bağlamda sadakât kavramında göz ardı edilmemesi gereken bir nokta, olayın içerisindekiler için sadakâtın, devlet ve benzeri bir kurumsallaşmaya dönüşme riskini içinde taşımasıdır. Fakat o zaman sadakât olayın yeniliğini görelî hale getiren bir rol oynamış olacaktır. İşte tam da bu noktada hatırd tutulması gereken önemli bir ayrıntı devreye girmektedir ki o da olayın verili bir durum içinde ortaya çıkmadan önce, durumun içinden bakılıp değerlendirildiğinde düşünülemez ve gerçekleşemez olduğudur. Çünkü durumun verili bilgisi içinde “imkânsız” olan olay, duruma göre yeniliğini korumasıyla ayırt edilmektedir (Türk, 2013: 257). Bu nedenle Badiou’ya göre, “sadakât, yani bir hakikate bağlılık; çıkar gözetmeyen bir coşku, zorlayıcı bir iş ya da davaya kendini bütünüyle verme, bir yücelme, bütün önemsiz, özel ya da maddî kaygıları aşan bir şeyin ardına düşme hissi” olarak tanımlanabilir (Hallward, 2013: 139). Bu noktada Badiou için her hakikat, bir olay tarafından askıya alınmış, yerleşik bilgilere indirgenemeyen ve sadece bu olaya sadık olanların faaliyetleri

tarafından belirlenen sonsuz bir üretilerdir (Badiou, 2015a: 77). Badiou'ya göre, bir olaya sadık olmak demek, bu olayın eklendiği durumun içinde, durumu, olaya göre düşünerek hareket etmek ve bir olayın neticelerini kabul ederek değişimin öznesi hâline gelmektir (Badiou, 2013c: 51; 2015c: 61). Badiou'nun, olayın neticelerinden kastettiği “olanaksız olanın farklı olanaklılık biçimlerini geliştiren, dünyadaki somut bir süreçtir. Yine bu yüzden adeta mutluluğun icra gücüdür” (Badiou, 2015c: 61). Badiou'ya göre, bu süreç, olaya sadakât olarak adlandırılmakta ve aynı zamanda insanı kendisi için yeni bir varlık tarzına karar vermeye yönelterek durum içinde yeni bir davranma biçimi icat etmeye zorlamaktadır (Badiou, 2013c: 51; 2015c: 61). Burada “zorlama, bir hakikatin, ne denli tamlıktan uzak olursa olsun, neyin var olduğunun değil, eğer hakikat tamamlanacak olursa ne olmuş olacağına bilgisini öngörmeye izin verdiği nokta” olarak düşünülmelidir (Badiou, 2009b: 702).

Badiou'ya göre, olay, durumun içinden bakıldığında karar verilemez olandır ve olayın karar verilemez oluşu, olayın öznesinin ortaya çıkışını teşvik etmektedir. (Badiou, 2016: 30). Bu bağlamda öznenin ortaya çıkabilmesi için şu kararı vermesi gerekmektedir: “bu olay olmuştur, benim ne değerlendirebileceğim ne kanıtlayabileceğim ama sadık kalacağım bir şey bu” (Badiou, 2016: 30). Dolayısıyla özne kendi iradesinden başka bir dayanağı olmayan bir karar vermekte ve bu olumlamaya sadık kalarak hakikat sürecini başlatmaktadır. Diğer bir deyişle özne, kararına bağlanarak dünyayı karar öncesinden farklı bir yer haline getirmektedir (Saraç, 2013: 90). Bu noktada, olay öncesinde bir öznenin söz etmek mümkün değildir (Badiou, 2016: 31). Herhangi bir bireyin özneye dönüşebilmesi için bir hakikat sürecine dâhil olması gerekmektedir, yani birey ancak bir hakikat sürecine dâhil olarak özneye dönüşebilmektedir (Saraç, 2013: 90). Badiou'ya göre, özne, en başta karar verilemez bir olayın olduğuna karar verme riskini üstlenerek olayı sabitleyen şeydir (Badiou, 2016: 31). Dolayısıyla özne tam da tekilliğin, olayın ve hakikatin ussal olarak düğümlendiği nihai nokta olarak tasavvur edilmektedir. Bu bağlamda özne, bir hakikatin yönlendirme protokolü olup, hakikat ile özne mutlak surette birbirine bağlıdır (Badiou, 2015c: 80). Öte yandan özne, “bütünüyle dünyanın yasalarının öznesi değildir zira neticelerinin kendisi bir olaydan türer ve olay dünyanın olağan düzeninden bir kopuştur” (Badiou, 2015c: 62). Bu nedenle Badiou için ancak bir hakikat usulünün öznesinden bahsedilebilir (Badiou, 2015b: 13). Bu özne, “tekildir” ve “benzersizdir”. Çünkü bir hakikat içinde her zaman onu kuran bir olay vardır (Badiou, 2015c: 41). Bu bağlamda özne soyut da değildir. Başka bir ifadeyle “bir özne hem

mümkün ussallığın bir yeri hem de olayın hakikat noktası diye adlandırılabilir şeydir” (Badiou, 2015c: 41). Badiou için özne, hiçbir şekilde deneyimin anlamının örgütleyicisi değildir ve özne nadirdir. Bu haliyle özne, insan hakları kavramının ve günümüz etik anlayışının var kabul ettiği evrensel soyut özneye karşıt bir sunumdur (Badiou, 2006: 391-392). İşte “genelde etik diye bir şey yoksa, bunun nedeni onu kendisine kalkan edecek soyut bir Özne'nin yokluğudur” (Badiou, 2013c: 50) diyen Badiou için özne, “tüm olumsuzluğu ve tahmin edilemezliği ile bir hakikat-Olayı'nın gerçekleştiği yer ve ânda, Hakikat'ini bu Olay'ın oluşturduğu bir Durum bünyesinde izlerini arayarak bu Olay'a sadakatini göstermesi için (...) vardır” (Badiou'dan Aktaran Žižek, 2007: 193). Dolayısıyla Badiou'da özne, insanın olduğu bir şey değil, haline geldiği, kendini bir durumda algıladığı ve olaya sadakâtle şekillendirdiği, oluş halindeki şeydir (Critchley, 2010: 55). Badiou, özneyi şu sözleriyle tanımlamaktadır: “bir sadakatin taşıyıcısına, yani bir hakikat sürecini taşıyan kişiye ‘özne’ diyorum. O halde, özne hiçbir surette süreçten önce varolmaz. Olaydan ‘önce’ durum içinde kesinlikle yoktur. Diyebiliriz ki hakikat süreci bir özneye sebep olur” (Badiou, 2013c: 52).

Oysa günümüzün etik anlayışı, barbarca olanın ne olduğunu ortaya koyarak, kötüyü ortadan kaldırmaya çalışan ve bunu da siyasi yargı vasıtasıyla yükümlülük haline getiren bir araç konumunda olup, önsel bir kötülük anlayışı ve mutabakatıyla soyut, pasif, dokunaklı bir yapıya sahip olduğu varsayılan, önceden verili genel bir insan öznesi koyutlamaktadır. İşte Badiou, bu anlayışın varsaydığı genel anlamda özne varsayımının karşısına tekil hakikatlerin öznesini çıkartmakta ve bu öznenin iyiden önce adlandırılmış bir kötüden korunmaya değil, bir olaya ardışık hakikat ve sadakât düşüncesine ihtiyacı olduğunu belirtmektedir (Badiou, 2013c: 23-51). Badiou, bu düşüncesini şöyle ifade etmektedir:

(...) bir özne'nin bir şeyin olmuş olmasına, ‘olan’ içindeki bildik kaydına indirgenemeyen bir şeyin olmuş olmasına ihtiyacı vardır. Gelin bu eklentiye olay diyelim ve hakikat değil sadece kanaatler meselesi olan çoklu-varlık ile bizi yeni bir varlık tarzına karar vermeye zorlayan olay arasında bir ayırım yapalım (Badiou, 2013c: 51).

Özne için bir hakikat sürecine dâhil olmak demek, insanın hayvansal tarafının çıkarları etrafında şekillenen gündelik hayatın sınırlarını aşması ve hakikatin yaratıcısı olarak ölümsüzlüğe ulaşması demektir (Saraç, 2013: 90). Badiou, “birini bir öznenin oluşumuna çağırın her neyse, onun, fazladan bir şey, durumlar ve durumların içindeki alışılmış davranış biçimleriyle izah edilemeyecek şekilde ortaya çıkan bir şey olduğunu

varsaymamız gerekir” diyerek, hem olay kavramını hem de özne oluşumunu, hakikatin koşulları için vazgeçilmez görmektedir (Badiou, 2013c: 50-51).

Badiou'ya göre, hakikat, hem tekil hem de evrenseldir. Tekildir, çünkü bir olayın saptanmasını ve ona sadık kalınmasını içeren tekil bir sürecin sonucudur. Hakikat evrenseldir, çünkü herkesin hizmetindedir (Saraç, 2013: 90-91). Bu noktada Badiou'nun evrensel olana ilişkin düşüncesi hakikatin ta kendisidir de denilebilir. Başka bir deyişle Badiou için hakikat ve evrensel aynı şeydir (Badiou, 2009a: 38). Tekil olanın evrensel olandan ayrılmaz bütünlüğü, evrensel olarak hakikatin de her türlü verili tikel nitelikten arınmış olduğu anlamına gelmektedir. Çünkü Badiou'ya göre, insanların sahip olduğu dinsel, kültürel, dilsel veya etnik özellikleri evrensel bir hakikatin temeli olamaz. Bu noktada Badiou için dünyada farklılıkların doğal olarak var olduğunu hatırlamamız gerekmektedir (Badiou, 2009a: 37-41). Öte yandan bu bağlamda hakikat zaten olan değil yeni olandır. Bu yeni olanı kuracak olan da olay kavramıdır, yani “evrensel olana dair ne varsa, olayda ortaya çıkar” (Badiou, 2009a: 41). Olay durumların tikelliğini değil, evrensellik ile tekilik arasındaki bağlamı hedef alır. Olayın bu bağlamdaki hedefi, durumun içinden bakıldığında mevcut bilgililik açısından karar verilemez olana karar veren özneyi de kurmaktadır (Badiou, 2009a: 41-51). Bu bağlamda Badiou, özneyi “elde bulunan bilginin bütünlüğünü bozan bir sürecin içinde ortaya çıktığı ölçüde, ‘düşünme’ olarak” nitelendirmektedir (Badiou, 2009a: 37). Bu noktada evrensel olanın temel unsurlarından birinin de “düşünme” olduğu söylenebilir. Böylesi bir “düşünme”, olaysal eklentinin durum içinde izlediği maddi güzergâhta hakikat tarafından taşınarak, durumun egemen dilinden, yerleşik bilgi ve kanaatlerden içkin bir kopuş yaratmaktadır (Badiou, 2013c: 52). Çünkü Badiou, kanaatleri, hakikati olmayan temsiller ve “dolaşımdaki bilginin anarşik artıkları” olarak nitelendirmektedir (Badiou, 2013c: 58). Badiou, günümüzde kanaatin her türlü toplumsallığın ve iletişimin asli unsuru haline geldiğini belirtmekte, zerre kadar hakikat barındırmayan, hatta yanlışlık içeren kanaatleri ve iletişimsel etik anlayışını şu şekilde eleştirmektedir:

Artık kanaatler toplumsallığın çimentosudur. İstisnasız bütün insan-hayvanları ayakta tutan şeylerdir, başka türlü iş göremeyiz: Hava durumu; son filmler; çocuk hastalıkları; düşük ücretler; hükümetin kötülüğü; tuttuğumuz futbol takımının performansı; tatiller; eve çok uzak ya da yakın yerlerde yapılan gaddarlıklar; Cumhuriyetçi okul sisteminin başına gelen aksilikler; bir hardrock grubunun son albümü, kişinin ne denli hassas bir ruhu olduğu; çok fazla göçmen olup olmadığı; kurumsal başarılar; küçük faydalı reçeteler; en son nelerin okunduğu; ihtiyacımız olan şeyleri iyi bir fiyata bulduğumuz dükkânlar; arabalar; (...)... Bütün bunlar Şehrin hayvanları arasında dolaşmazsa biz sefil yaratıkların hali nice olur?

Kendimizi hangi kasvetli sessizliğe mahkûm etmiş oluruz? Kanaat her türlü iletişimin asli malzemesidir. Bugün iletişim teriminin sahip olduğu ayrıcalığın hepimiz farkındayız ve kimilerinin onda demokrasi ve etiğin temelini gördüklerini biliyoruz. Evet, sık sık önemli olanın “iletişim kurmak” olduğu, her etiğin “iletişimsel etik” olduğu ileri sürülüyor. “İletişim kuralım, iyi güzel de neyi ileteceğiz?” diye soracak olursak cevap kolaydır: Kanaatleri, bu özel çokluğun, insan-hayvanın, çıkarlarının inatçı belirlenimi içinde araştırdığı bütün çokluklar alanıyla ilgili kanaatleri (Badiou, 2013c: 59).

Badiou için hakikat, sıradan gözlem ve deneyimleri takip ederek, başat fikirleri benimseyerek değil, dünyanın seyrinden olaysal bir eklentiyle kopmanın varoluşsal olarak duyumsanan etkisiyle ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle de Badiou’ya göre, hakikatin, dünyanın yasalarına bir istisna teşkil ettiği söylenebilir (Badiou, 2015c: 15-80). “Kanıların dolaşımının ve iletişiminin, entelektüel fetişlerimizin en aslisi olan “kanaat/görüş özgürlüğü”nü nasıl hiçliğin en yüksek yeri haline getirdiğini görünce hakikatlere, hakikatlerin varoluşuna ve sonuçlarına dayanmak gerektiğini savunuyorum” (Badiou, 2011b: 32) diyen Badiou’ya göre, hakikat ve sürecini teşvik eden şey olarak olay, yerleşik kanaatlere, bilgilere ve durumun egemen diline göre hiçbir anlam ifade etmez (Badiou, 2013c: 59). Bu özelliğiyle de hakikat durumdan bir “kopuş”tur. (Badiou, 2013c: 52). Dolayısıyla, Badiou’nun hakikatler etiği, iletişim etiğinin tam tersidir (Badiou, 2013c: 60).

Yaşamın yeni bağlarını oluşturmayı hem etik hem de siyasi bir mesele addeden Badiou’ya göre, hakikatler, kanaatlere karşıdır. Hakikati, kanaatlerin, yaygın kabullerin ve inanışların ötesinde aramanın peşine düşen Badiou için dünyayı yorumlamak değil onu değiştirmek önemlidir. Bu değişimi başlatan ise olay kavramıdır. Bu bağlamda Badiou’da hakikat, dört alanda tezahür eden, öngörülemez niteliği ile durumun boşluğunu açığa çıkartan, olaysal bir eklentiyle başlayan, sonsuz, tamamlanamaz ve çok katmanlı döngüsel bir sürece tekabül etmektedir. Badiou, günümüzde hakikatleri üretmeye elverişli bu dört alanı bilim, sanat, aşk ve siyaset olarak belirlemekte ve bu alanları felsefenin koşulları olarak görmektedir. Bu koşullar aynı zamanda hakikatin usulleridir (Badiou, 2015a: 23). Bu noktada hakikatin usulleri olan “felsefenin koşulunun şu olduğu söylenebilir: kanıtlanabilir oldukları her düzende hakikatler vardır” (Badiou, 2015a: 23). Felsefenin koşulları hem hakikat usullerini belirlemekte hem de öznenin içinde yer aldığı bir düşünce dinamiği oluşturmaktadır. Felsefenin hakikat bakımından bu dört koşula bağlı olmasının bir yansıması da büyük harfle tek bir “Hakikat”ten değil artık hakikatlerden yani bilimin, sanatın, aşkın, siyasetin hakikatlerinden ve dolayısıyla bu dört alana ilişkin hakikatler etiğinden söz edilebileceğidir (Badiou, 2015a: 26-27). Badiou bu

düşüncesini şöyle dile getirmektedir: “felsefe hakikati değil, hakikatlerin uygun bir biçimde rastlaşmasını (conjoncture), yani düşünülebilir bir biçimde aynı zamanda yer almasını (conjonction) dile getirir” (Badiou, 2015a: 26). Böyle bir felsefi kurgu, olaysal bir eklentinin sonuçlarına sadakâtinin dirençle koruyan özneler sayesinde mümkün görünmekte ve radikal yenilenme (buluş, değişim, dönüşüm...) potansiyelini de içinde taşımaktadır (Hallward, 2013: 138).

Öte yandan Badiou'nun felsefesinin ana bileşenlerinden biri olan hakikatin ve hakikat sürecinin öznesi olmak demek, “biri” olma sıfatıyla “düşünmeyi nasıl sürdüreceğim? Yani, bir hakikatin bir öznenin oluşumu içinde benim üzerimden meydana getirdiği Ölümünüz’ü, kendi çoklu-varlığımın tekil zamanı içinde ve sadece bu varlığın maddi kaynaklarıyla korumayı nasıl sürdüreceğim?” sorularını düşünmek demektir (Badiou, 2013c: 58). Çünkü Badiou'nun da belirttiği gibi “bir hakikatler etiği’nden bahsetmek – belki de – ancak bu tür öznelerle bağlantılı olarak meşru” olacaktır (Badiou, 2013c: 53). İşte artık bu noktada söz konusu sorularla bağlantılı olarak “hakikatler etiği”nin biçimsel bir tanımlamasına girişmek gerekmektedir. Badiou'nun hakikatler etiği, “bir hakikat-sürecinin devamını teşvik eden ilkedir – yahut, daha kesin ve karmaşık bir ifadeyle, birinin, bu hakikat sürecinin sebep olduğu özne oluşumunda mevcut oluşuna tutarlılık kazandıran şeydir” (Badiou, 2013c: 53). Hakikat sürecinin sebep olduğu özne oluşumuna tutarlılık kazandıran ve aynı zamanda bir hakikat sürecinin devamını da sağlayan “hakikatler etiği”ni Badiou şu buyruklarla şekillendirmektedir; bir hakikat sürecinin içkin kopuşu içinde, “biri” olma sıfatıyla, “arzundan vazgeçme!” (Badiou, 2013c: 55) ve “devam et!” (Badiou, 2013c: 60). Bu buyruklar; “kendinin bilmediğin parçasından vazgeçme!” (Badiou, 2013c: 55), “biri” olma sıfatıyla “sebatını aşan şeyde sebat edebilmek için elinden geleni yap. Kesintiye uğratmakta sebat et. Seni yakalayıp parçalamış olanı senin kendi varlığında yakala” ve “bir hakikat – sürecine yakalanmaktan vazgeçme!” anlamına gelmekte ve en önemlisi de hakikatler etiğinin biçimsel tanımlamasını yapmaktadır (Badiou, 2013c: 56).

Bu bağlamda Badiou için hakikat süreci, sadakâte karşılık gelmektedir. “Vazgeçme!” buyruğu ise bir tutarlılık düsturu, dolayısıyla hakikat etiğinin ilkesi olmaktadır. Böylece “biri için meselenin bir sadakâte sadık kalma meselesi” olduğu da söylenebilir. Badiou için bu, “biri”nin neyse o olmaktadır sebatına, yani kendi sürekliliğini oluşturan ilkesine sıkı sıkıya bağlanmasıyla mümkündür. Ayrıca bu “biri”nin hakikat sürecine dâhil olmayı başararak özne oluşunun tutarlılığına insan çokluğunun sahip olduğu bütün malzemeler

dâhildir. Tüm bu malzemeleri incelikte işleyen tutarlılık tekniği aynı zamanda “söz konusu ‘biri’nin ‘hayvani’ özelliklerine bağlı olarak her zaman münferittir”. Çünkü “biri”nin, “bir hakikat-süreci tarafından çağrılıp yakalandıktan sonra kısmen başardığı özne-oluşun tutarlılığına, bu tikel ‘biri’ kederini ve heyecanını, bu öteki uzun boyunu ve sakin mizacını, bir başkası doymak bilmez hâkimiyet isteğini, daha başkası da melankolisini ya da ürkekliğini, vb. katacaktır”. Dolayısıyla insana dair çeşitli özelliklerin bir aradalığını sağlayan tutarlılık diğer taraftan tüm bunların karşısına ataleti de koyacaktır. Bu yönüyle de “biri”ni, “sürekli bir vazgeçme, sırf ‘normal’ duruma ait olmaya dönme, bilinmeyen etkilerini silme ayartısına” maruz bırakacaktır. Bu noktada şöyle bir değerlendirme yapmak mümkündür; “biri”nin tüm varlığını oluşturan çoklu malzemenin iki işlevi arasındaki kronik çatışma, Badiou için etiğin yerini göstermektedir. Şöyle ki “bir yanda söz konusu malzemenin basit kullanımı, ‘biri’nin duruma ait oluşu, ya da çıkar ilkesi diyebileceğimiz şey; öte yanda, tutarlılık, bilinenin bilinmeyene bağlanması, öznel ilke diyebileceğimiz şey” (Badiou, 2013c: 56).

Bu bağlamda insanın eylemde bulunduğu alanı birbiriyle çakışabilen, ama birbirinden de kesin olarak ayırılacak şekilde iki alt alanda inceleyen Badiou için bunlardan ilki yerleşik çıkar ve farkların mevcut olduğu, pekiştirilmiş kimliklerin adlandırıldığı, bu adlandırma ile onları tanımaya ve bir yere oturtmaya yarayan, onaylanmış bilgilerin bulunduğu, “sıradan alan”dır. Diğeri ise “istisnai alan” olup, kendilerini bir hakikatin özneli olarak veya güttükleri davanın “militanları” olarak kuran sayılı insanların eylemleriyle varlığını sürdürerek ayakta kalan hakikatlerin bulunduğu alandır (Hallward, 2013: 138). Hakikatler etiğinin tutarlılık deneyimi, çıkar ilkesinden ve sıradan alandan son derece uzak olup bir istisnai alan oluşturmaktadır. Çünkü Badiou’ya göre, etik tutarlılık, çıkar gözetmeyen bir durumu imlemektedir. Hakikatler etiğinin yerleşik bilgileri azlederek kanaatlere karşı çıkan bir tutarlılık tezahürü göstermesinin ve fenomenolojik taslağının yansımaları “varlıkta sebat” etme üzerinden de açıklamak mümkündür. Çünkü etik tutarlılık “biri”nin kendi içindeki hayvani çıkarlarıyla hiçbir alakası olmayan ve hatta bu türden çıkarların sürmesine kayıtsız kalan bir sadakâte karşılık gelmektedir (Badiou, 2013c: 57).

Tüm bunlar doğrultusunda, Badiou’ya göre, aslında “hakikatler etiğinde her zaman tek bir soru vardır: ‘Biri’ olma sıfatıyla, kendi varlığını aşmayı nasıl sürdüreceğim? Bildiğim şeyleri, bilinmeyene yakalanmanın etkileri üzerinden tutarlı bir biçimde birbirine nasıl bağlayacağım?” (Badiou, 2013c: 58). Bu soru hem “biri” için hakikatler

etiğinin biçimsel tanımlamasına zemin oluşturmakta hem de bu “biri”nin bedeni ve muktedir olduğu her şeyiyle, olaysal eklentinin ortaya çıkarttığı içkin bir kopuş olan hakikate tutarlılıkla sadakât göstererek, nasıl bir hakikat öznesi oluşumuna gireceğine de ışık tutmaktadır (Badiou, 2013c: 53-54). Öte yandan bu sorunun bir diğer açılımı şudur; “biri” olma sıfatımızla, bize bağışlanmış tek yaşamımızda, konformizmin bize tayin ettiği sınırları kesinlikle umursamadan, bir hakikatin ölümsüz öznesi olabilmek için bedeli ne olursa olsun kendi içimizdeki insan-hayvanını, kendisini aşan şeye olabildiğince maruz bırakmalıyız (Badiou, 2015d: 122).

Bu noktada özneleşme yolundaki “biri” açısından hakikatler etiğinin bir feragat veya çilecilik olup olmadığı sorusu akla gelebilir. Çünkü “hakikatler etiğinin insanı kanaatler ile kendisi arasına, ona düpedüz asosyal denmesini gerektirecek kadar dikkate değer bir mesafe koymaya zorladığı kesindir” (Badiou, 2013c: 61). Badiou bu noktayı şu sözleriyle açıklamaktadır:

Hakikatler etiği çileci midir? Bizden her zaman feragat mi talep eder? Bu soru, felsefenin doğumundan beri süren çok önemli bir tartışmanın konusudur. Felsefecinin, hakikat peşindeki insanın hazcı tirandan “daha mutlu” olduğunu ve bu nedenle duyumsal hayvanın hayatını İde'lere adamakla asli hiçbir şeyden feragat etmiş olmadığını kanıtlamaya kararlı olan Platon'un bile dertlerinden biri buydu (Badiou, 2013c: 60).

Bu bağlamda hakikatler etiğinin, çileci olmadığına açıklık getirebilmek için Badiou'nun “feragat” ile ilgili düşüncelerine göz atmak yeterli olacaktır.

Çıkarlarımızın peşine düşmekten – hakikatin dışında, çoklu varlığımızın tamamını oluşturan bu uğraştan – vazgeçmemiz gerektiği inancına “feragat” diyelim. Bir hakikat beni yakaladığında feragat mi söz konusudur? Kesinlikle hayır, çünkü bu yakalanma eşi görülmedik varoluş yoğunluklarıyla tezahür eder. Bunları adlandırabiliriz: Aşkta mutluluk vardır; bilimde sevinç (...); siyasette şevk; sanatta da haz vardır. Bu “hakikat duygulanımları”, birinin bir özne oluşumuna girdiğinde işaret ettikleri anda, her türlü feragat kaygısını boşa çıkarırlar. Deneyimler bunu yeterince, hatta bol bol gösterir (Badiou, 2013c: 61).

Buraya kadar anlatılanları toplamak gerekirse, insanı, bir kişi, bir özne olmaya çağıran belli bir takım koşullar vardır. Dolayısıyla şeylerin dışında durarak olaylar düzenine etki eden genel bir özne yoktur. Özne olmaya çağıran koşullar ampirik farklılıklar ya da nesnel durumlar değil, bir simgesel düzen içinde adlandırılmaz olan ve hâlihazırda ki hakikat rejimini bozan “olay” ya da “eklenti” denilen, sıra dışı, belirlenemez ve rastlantısal olan şeydir (örneğin, devrimler, keşifler vb.). Olay hakikatin üretilmesine olanak sağlayan bir boşluk ya da açıklık özelliği taşımaktadır. Bir hakikat sürecini başlatan şey olay ile ilişki kurma kararı, yani sadakâttir. Sadakât, özneyi yeni bir

var olma ve durum içinde davranma tarzı icat etmeye zorlar ki bunun koşulu da olayı duruma göre değil, durumu olaya göre düşünmektir. Sadakâtin durum içinde ürettiği şey hakikattir ve hakikat, olaysal bir eklentinin durum içinde izlediği maddi güzergâh, içkin bir kopuştur. Özne, olaya sadık kalarak hakikatin taşıyıcısı olmakta, böylelikle hakikat süreci bir özneye sebep olmaktadır. “Arzundan vazgeçme!” ilkesi, Badiou'nun hem hakikatler etiğinin hem de özne kuramının esin kaynağıdır. Arzu bilinçdışıdır ve arzu bu özelliği ile bilinçdışının öznesini kurar. Bilinçdışı bilinmeyendir ve dolayısıyla bu ilke “kendinin bilinmeyen parçasından vazgeçme” şekline bürünür. Çünkü bu bilinmeyen, olaysal eklentinin uzak bir sonucudur. Bu nedenle de Badiou için özne bilinçdışının öznesidir. Bir hakikat sürecinin devam etmesini teşvik eden ilke olan hakikatler etiği, iletişim etiğinin tam tersidir. Çünkü iletişim etiği gerçek bir karşılaşmaya değil, kanaatlere dayanır. Oysa Badiou'ya göre, hakikatle ilgili her şeyde bir karşılaşma gerekmektedir. Bir hakikatin öznesi olmak, ancak başa gelen bir durum olabilir ve bunun yolları da bilim, sanat, aşk ve siyasettir (Kalaycı, 2011: 12-13). Aynı zamanda bu dört alan hakikatin üretildiği alanlardır. Hakikatin dört eklektik şekli (sanatsal, bilimsel, aşkî ve siyasi) hakikatin usullerini ve evrensel kategorilerini oluştururken aynı zamanda bu dört alan hakikatler etiğinin üretim koşullarına karşılık gelmektedir. Dolayısıyla Badiou için etik söz konusu olduğunda ancak bu alanlara ilişkin bir “tekil”in etiğinden bahsetmek mümkündür (Badiou, 2013c: 50-60). Dolayısıyla Badiou'da etik, hakikat kategorisinden ayrı düşünülemeyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca tekil hakikatlerin bir düsturu olan hakikatler etiğiyle ilişkili siyaset anlayışı da günümüz siyaset anlayışından oldukça uzak bir düşünce bölgesine karşılık gelmektedir. Badiou'nun özgürleştirici siyaset olarak nitelendirdiği bu düşünsel bölge, imkânsızın imkânını ilan etmeye, yani hakikatin tezahürüne muktedir bir olumlama ve itici gücünü de hakikatler etiğinin ilkelerinden almaktadır. Badiou'nun bir olay felsefesiyle şekillendirdiği hakikatler, henüz olmayanın oluşmasını sağlayan, bir imkânsızın imkânını yaratan olay kavramı üzerinden vuku bulmaktadır. Badiou'nun kuramında olay öncelikle “yeni” olanı şart koşar. Eğer bu yeni şey ortaya çıkabilmişse ve verili olan “bilgi ansiklopedisi”nde bir delik açabilmişse, hakikattir. Badiou'da yeniden anlamlandırılan hakikat, mevcut durumdan, düzenden ve rutinden radikal bir kopuş sonucunda ortaya çıkar ve etiğin temel dayanak noktasını oluşturur. Bu bağlamda hakikatler etiği, insanı, bir kişi, bir özne olma sıfatıyla kaba çıkarlarının ötesine geçmeye, verili olandan bir kopuş yaratan olaya sadakât göstermeye, kendi varlığını aşmaya davet etmektedir. Nitekim Badiou'ya göre, iki ayaklı tüysüz insan-hayvanı diğer canlılardan ayıran, bir hakikat sürecine katılabilme yetisine

ve özne olabilme potansiyeline sahip olmasıdır. Bu bağlamda hakikatler etiği düşüncesiyle, insanın bir “özne”, bir “kişi” olma sıfatından vazgeçmeden dünyayı nasıl değiştirebileceğini deneyimlemek üzere herkese açık bir davetiye çıkartan ve olay kavramıyla doğrudan ilişkili bu davette öznenin sadakâtine, bu yöndeki kararına kurucu bir rol atfeden Badiou'nun olay kavramı, verili bir durumun başka türlü de olabileceğine ilişkin ihtimaller taşımaktadır. Ancak bir olaya sadakâtin, zorunlu olarak bireylerin özne konumuna gelmesine yol açan dönüştürücü bir süreç olup olmadığı ve bu bağlamda olaya sadakât göstermeyen bireyleri, Badiou'nun kuramsal bir tartışmanın içeriğine dâhil edip etmediği de ayrıca irdelenmesi gereken önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özneyi, yerleşik düşünsel bir düzeni tersine çeviren, makbul değerlerin ötesinde yeni değerler yaratan bir muharebe meydanına çıkartan Badiou için olay, “dünyayı nasıl değiştirmeli?” sorusunun başlangıcıdır. Olayı verili olanın ve normal sayılanın dışına çıkan istisnai bir kopuş, bir kırılma anı olarak kurgulayan Badiou, olay öncesinde varlıklarından söz edilemeyen özneyi, siyaset ve etiği, olay sonrası düzlemin yeni zemininde tümüyle farklı bir biçimde kurgulayarak birbirine kenetlemektedir. Çünkü günümüzde kapitalizmin kendi menfaatlerini dayatarak bir ahlaki terörizm yarattığını öne süren Badiou için siyaset, evrensel bir özgürleşme tahayyülüdür. Olay kavramıyla şekillenen, düşünsel zeminde hakikatler etiğinin düsturlarıyla yön bulan Badiou'nun özgürleştirici siyaset anlayışı, mevcut düzenin kabul edilemezliğine ve bir dizi toplumsal karşıtlığa somut bir şekilde atıfta bulunmaktadır. Olay kavramı, Badiou'ya siyaset ve etiği aynı anda düşünme olanağı vermektedir, yani olay kavramı hem etiğin hem de siyasetin zeminini oluşturmaktadır. Çünkü Badiou'da hem siyasetin hem de etiğin, olayın açtığı yeni bir zeminde anlam kazanan bir pratik olduğu açıktır. Dolayısıyla her iki kavram da devletin alanının dışında konumlanmıştır. Badiou'ya göre, siyaset, eşitlikçi edimdir. Etik kavramı ise bu eşitlikçi edim karşısında nasıl bir tutum alındığıyla ilişkilidir. Bu kavramsallaştırmanın doğrudan bir sonucu olarak siyaset ve etik, devletin hiyerarşik yapısından tanımları gereği farklılaşmaktadır. Bu bağlamda Badiou'nun siyasete sunduğu zeminin hakikate yüklediği özelliklerle uyum içinde olduğu tespitini yapmak mümkündür. Çünkü siyaset, verili olanın dışında yeni, kolektif, evrensel tekilliği içinde barındıran, hakikatin üretildiği dört alandan biridir. Bu noktada Badiou'nun siyaset ve etik ilişkisinde ortaya koyduğu felsefe de durum içinde yeni olanı düşünme çabasına karşılık gelmektedir (Türk, 2013: 222-224-284). Öte yandan eşitlikçi bir düstur içeren, kolektif bütünlüğü koruyan her türlü siyaset adildir, bir özgürleşme siyasetidir ve eylem

halindeki bir düşünceye karşılık gelir (Badiou, 2013d: 73-93 & 2016: 40-41). Bu bağlamda “özgürleşme, ancak şeylerin düzeninde belli yerdeki bir figürde, bir olağanüstü halde, neredeyse görünmez olan bir nevi çatlakta ortaya çıkabilir her zaman” (Badiou ve Roudinesco, 2013: 31).

Dolayısıyla Badiou'nun özgürleşme siyaseti, bugün olduğu gibi ekonomik krizler, hükümetin ekonomik büyüme hedefi, yaşam standartlarını artırma önlemleri, yükselen hisse senetlerinin takibi, kapital akışının kontrol edilişi veya zenginliklerin daimi artışı olarak anlaşılmamalıdır. Ancak günümüzde siyasetin doğal amacının ve eyleminin ister kolektif ister özel olsun zenginleşmek olduğuna dair genel bir kavrayış ya da kanaat hüküm sürmektedir. Bugün tecrübe ettiğimiz siyaset Badiou'ya göre kapitalizmin ürkütücü ve küreselleşmiş bir restorasyonudur (Badiou, 2014: 22-23). Oysa Badiou'ya göre, küreselleşmiş kapitalizmin himayesi altında olmayan adil bir yaşama biçimi icat etmek ancak hakikatin yaratıldığı dört alandan biri olan siyasetin, bugün olandan farklı bir şekilde kavranmasıyla mümkündür (Badiou, 2014: 21-40). Siyasetin özünü kanaatlerin çokluğunda değil, mevcut durumdan kopuşun sağlanabileceği bir imkânda arayan Badiou'ya göre, siyaset, mevcut durumun penceresinden bakıldığında imkânsız olanın yaratılmasıdır (Ergül, 2014: 824-825). Badiou'nun deyişiyle “özgürleştirici siyaset her zaman, tam da durum içerisinden bakıldığında imkânsız olduğu ilan edilen şeyi mümkün göstermekten ibarettir” (Badiou ve Hallward, 2013: 119). Badiou'ya göre, siyaset alanı, “belirli bir durumun engellediği, imkânsız kıldığı hayat imkânlarının kurtarılmasına tekabül eder” (Badiou ve Roudinesco, 2013: 31). Hakikatin bir parçası olan siyaset, ihtiyaçtan, çıkardan ya da bunlarla bağlantılı olan ayrıcalıklı konumlardan değil, kolektifleştirilebilir bir düşüncenin ortaya çıkmasından türer (Badiou, 2010: 74-75). Siyasetin özü, evrensel adalet ilkelerini aramak ve başka bir şeyin gerçekleşmesine izin vermektir. İşte Badiou'da hem siyaseti hem de etik kavramını ortak bir zemine oturtan da bu “imkânsızın” deneyimidir (Badiou ve Hallward, 2013: 119-120). Bu deneyimin ortak paydasını oluşturan da olay, hakikat ve özne kavramlarıdır. Badiou'ya göre siyaset, yeni bir şeyin yaratımıdır ve bu yeni şeyin yaratımı da insanın bir eylemidir. Aynı şekilde olay da yeni bir şeyin yaratımıdır ve bu noktada bir bütün olarak ele alınan insan yaratımlarının kapsadığı eylemin siyasi maksimi aynı zamanda Badiou için etik bir maksimdir (Badiou, 2013b: 10-12). Çünkü “siyaset bir olay gibidir; tıpkı tiyatrodaki oyunun her seferinde biricik olmasını sağlayan o temsil edilemez çalışma gibi” (Badiou, 2011c: 27). Bu bağlamda Badiou için özgürleştiren bir “siyaset devletin zihinsel

hükümranlığından sıyrılarak insanları bir siyasal görüşün çevresinde birleştirmektedir” (Badiou, 2011c: 28). Badiou’ya göre, özgürleştirici bir siyaset, tekil, olaysal, kitlelerle ilgili ve devlete mesafeli bir şekilde işleyen, kolektif bir uygulamadır (Badiou, 2005: 85). Öte yandan, siyasetin bu türden bir uygulama olabilmesi için siyasi olaya ihtiyacı vardır. Çünkü siyasi olaylar düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlar. Dünyayı değiştirmek için siyasi bir olay yaratamayız ancak olaylar karşısındaki tutumumuz, olayları özgürleştirici terimlerle yorumlayışımız ve sadakâtimiz Badiou’ya göre dünyayı değiştirebilir. Olay, günlük hayatın akışını değiştirmek için bir fırsat vermekte, siyaset de işte bu noktadaki gerçek durumlardan, bu durumlarda ne dediğimizden ve ne yaptığımızdan ortaya çıkmaktadır (Saraç, 2013: 93-94). Siyaseti bir topluluğun, durumu dönüştürmek amacı taşıyan prensibi, düsturu veya buyruğu olarak tasavvur eden Badiou’ya göre, bu dönüşümün açık hedefi, duruma göre eşitlikçi olmayan ifadelerin imkânsızlığını sağlamaktır (Badiou, 2005: 13-94). Özgürleşme siyaseti, olayın açtığı zeminde mümkündür. Bu bağlamda Badiou, siyasetin, zorunluluğun yönetimi olduğu düşüncesine karşı çıkar. Çünkü Badiou’ya göre, zorunluluk tam aksine siyasal olmayan bir noktadır (Ergül, 2014: 833). Badiou’nun özgürleştirici siyaset anlayışı, zorunluluklara mesafe alan evrensel bir özgürleşme tahayyülü tanımlayarak bütün insanlığın özgürleşmesine dönük bir siyaseti niteler (Demirtaş, 2013: 75). Dolayısıyla özgürleşme siyaseti, “topluma dair bir planı tasarlayan programdan ziyade kolektif bir insani kapasitenin olumlanmasını sağlayan, yeni bir kolektif biçimlendirmenin inşasını gerçekleştiren bir harekettir” (Demirtaş, 2013: 76). Badiou, kolektiflik ile yalnızca sayısal bir kavramı kastetmez. Aynı zamanda “kolektif evrenselleştirici anlamına gelmektedir. (...) kolektif teriminin kullanımı, bir düşünce siyasiyse, her şeye aittir bakış açısına yönelik bir tasdiktir” (Badiou, 2005: 141). Kolektif olana ilişkin böyle bir bakış açısının siyasal olarak dışlanan, sayılmayan ve tanınmayanların haklarını korumayı gerekli kıldığı açıktır (Demirtaş, 2013: 76). Badiou bu bağlamda, içinde bulunduğumuz yüzyılı siyasetin trajedi halini aldığı bir yüzyıl olarak görmektedir (Badiou, 2010: 15). Ancak bu yüzyıl aynı zamanda dışlananların, ezilenlerin hakları için verilen mücadelelere ve yaşanan trajedilere karşı tarihsel uyanışlara da tanıklık eden bir yüzyıldır. Önemli olanın bu uyanış anlarını çoğaltabilmek olduğu göz önünde bulundurulduğunda, eşitlikçi ve özgürlükçü hakikat süreçlerini ortaya çıkarabilmesi açısından Badiou’nun özgürleştirici siyaset anlayışı bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Bu fırsatın gerçekleşebilmesi için kolektif edimlerin sürekliliğini ve birlikteliğini sağlayacak, geliştirecek bir mücadele tarzının oluşturulması gerekmektedir. En önemlisi de farklı talepleri olan ayrı ayrı mücadeleleri,

hareketleri veya grupları bir araya getirecek bir birlik inşa etmektir (Demirtaş, 2013: 76). Bu noktada siyasi tecrübenin öncelikle entelektüeller ile büyük halk yığınları arasında bir bağ kurma fikrine, yani birliğe dair düşünmesi gerektiğini vurgulayan Badiou'nun şu sözlerinin dikkate alınması gerekmektedir:

Tek sorun ve en önemli sorun tüm bu mücadelelerin ayrışık kalması. Bu mücadeleler ayrışık kaldıklarında toplumsal olmaktan öteye gidemiyor. Politika mücadeleler birleştiğinde başlar. Bu çok basit ve ayakları yere basan bir tanım. Eğer bir yerde, banliyödeki gençlikle üniversitelilerin ortak eylemi olursa o zaman içinde bulunduğumuz durum kesinlikle politik olacaktır. Zira bu insanların çıkarları ayrıdır; ortaklıkları politik bir fikirdir. Ne olursa olsun politik program denilecek şey farklı mücadelelerin birliğini sağlamaya, farklı mücadelelere ortak bir disiplin, ortak bir bağ yaratmaya muktedir olmalıdır. Benim deneyimim de bundan ibaret. Ben şahsen öncelikle entelektüellerle yabancı işçiler arasında bir bağ kurmaya adanmış kendimi. Yapmak istediğim ve yapacağım şey de bu (Badiou, 2011a: 272).

Badiou'nun da vurguladığı gibi bu bağlamda en önemli şey hareketler arasındaki yatay bağların güçlendirilmesi ve kolektif deneyime dayalı yaşam pratiklerinin süreklilik kazanmasına bir düzlem oluşturacak etik tutarlılığın gösterilmesidir (Demirtaş, 2013: 77). Badiou'ya göre bu tutarlılık ve çaba hakiki siyaseti tüm duruma istisna olan bir olayla başlatacak ve olaya sadakât gösteren öznelere sayesinde siyasal hakikatler yaratılacaktır. Siyasal hakikatler, eşitlikçi olmayan ve temsilci sistemlerin zorlayıcı kapanmalarına karşı, sayılmayanların "bir olarak sayılmasını" sağlayacaktır. Böylece Badiou'ya göre, hakikat felsefesinin bir koşulu olarak siyaset, onu başlatan olayla temsil mantığını sürdüren durumu kesintiye uğratarak, durum içinde yeninin ortaya çıkmasına imkân yaratacaktır (Ergül, 2014: 833-834). Bu imkânın sürekliliğini ve tutarlılığını teşvik ederek olaya uyumu sağlayan ilke de kuşkusuz hakikatler etiği olacaktır.

Sonuç

Badiou için hakikate temas eden eşitlikçi ve özgürleştirici bir siyaset ancak hakikatler etiği ile mümkündür. Nitekim Badiou'ya göre, sadece tekil hakikatlerin, yani insan için yeni, iyi ve evrensel olan, hakikati yaratan bir şeyin etiğinden bahsedilebilir. Dolayısıyla hakikat kategorilerinden biri olan siyasetin etikle olan bağı da bu anlamda karşımıza çıkmaktadır.

Bunun yanı sıra, Badiou, bir takım iyi-kötü listeleriyle, kanaatlerle, değer biçmelerle yön bulan günümüz etik anlayışının ve mevcut haliyle siyaset düşüncesinin, insan için mutluluğu, hakikati ve evrenseli yaratamayacağına ilişkin eleştirilerle birlikte siyaset ve

etik kavramları açısından bir takım sorunlara işaret etmekte, işaret ettiği bu sorunlar doğrultusunda da şu soruları düşündürmektedir: Tüm durumlar için genel geçer yargılar içermeyen, görelî ahlak ve kanaatlerin pençesinden kurtulmayı vaat eden, her durumun kendi tekliğı içerisinde değerlendirildiğı ve mevcut bir durumda “yeni” bir şeyi ortaya koyabilen bir siyaset ve etik kavrayışı mümkün müdür? Durumlar karşısında, kanaatler anlayışının ve değer atfetmelerin dışında, etik bir sorumluluk taşıyan bir eylemle insan için bir hakikat yaratan siyaset mümkün müdür? Bugün insana dayatılan mümkünler dünyasının dışında, insan için başka olasılıklar, başka bir yaşam da mümkün müdür? Siyaseti, kapitalizm biçimlerinin analizi ya da değişik biçimleri olmaktan kurtaracak, yeni bir şeyin yaratımı olarak tasavvur edebilir miyiz? Kanaatlerin, ait olduğumuz kimliklerin ve dayatmaların ötesinde, insan için gerçek özgürlüğü, eşitliğı ve adaleti vaat eden, yaratıcı bir düşünce içeren, kolektif ve etik kavramıyla ayrılmaz bir bileşen oluşturan bir siyaset mümkün müdür? Badiou bu sorulara tek bir cümleyle şöyle cevap vermektedir: “mümkün, mümkün, mümkün, mümkün olmalı” (Badiou, 2013d, s. 93).

Bu bağlamda, Badiou'ya göre, mümkünler alanının bize tahsis edilenden daha geniş olduğunu, başka şeylerin de mümkün olduğunu görmeli, yeni bir kurgu keşfetme olanağına kavuşacağımızı ummalı ve sebat etmeliyiz. Bu yöndeki arzumuzdan vazgeçmeyerek sadakât göstermeyi etik bir mesele olarak addeden Badiou'nun “mümkün olmalı” cevabı, siyaset ve etik ilişkisini ayrılmaz bir bütünlük içinde okuma ve düşünme önerisi getirmektedir.

Öte yandan Badiou'nun siyaset ve etik görüşünün özne kavramıyla yakından ilişkili olduğu açıktır. Hatta özgürleşme siyaseti ancak siyasi olay, siyasi hakikat, siyasi etik özne kavramlarıyla bağlantılı bir şekilde imkân bulmaktadır. Bu imkânın ortaya çıkabilmesi için Badiou'nun özne kavramını ve öznenin kararını kahramanlaştırdığı doğrudur. Fakat burada siyasetin ve etiğin öznesinin kahramanlığı, öncelikle onun elde bulunan bilginin bütünlüğünü bozan bir sürecin içinde ortaya çıkmasından ve var olup olmadığı karar verilemez olan olay karşısında, bahse girmeye benzer bir düşünceyle karar almak durumunda olmasından kaynak bulmaktadır. Başka bir deyişle özne, karar verilemez olana karar vererek bir risk alan, hakikat prosedürünün kahraman bir militanıdır. Çünkü yasadışı bir yasamaya denk gelen öznenin bu kararı yerleşik düzen ve kanaatlere kahramanca bir karşı çıkışa da içkindir. Bu aşamada öznenin karar verilemez olana karar vermesinin, Badiou'nun etik kuramının da buyurduğu bir gereklilik olduğunun belirtilmesi önemlidir. Dolayısıyla karar verilemez olanı tanıyıp adlandırmasıyla ve

kendini yaratan süreci “biri olma sıfatıyla” bizzat yine kendisinin başlatmasıyla özne, tutarlılık içeren bir cesarete, ferasete ve itidale sahip olandır. Ayrıca Badiou'nun terminolojisinde kahramanlığın, insan denen hayvanın salt varlıkta sebatına karşılık gelen sınırlarını aşarak, insanlığına kavuşması anlamına geldiği göz önünde bulundurulduğunda, öznenin ve kararının “kahraman” niteliğini hak ettiği eleştirilebilir olmaktan çok kendi içinde anlaşılır bir noktadır (Badiou, 2006; 2013c; 2013d).

Badiou'nun siyaset görüşünün temel meselelerinden biri, siyaseti, parlamenter kapitalizm olarak nitelendirdiği günümüz siyasi düzeninin dışında konumlandırarak çıkar gözetmeyen bir siyaset düşüncesinin etik kavramıyla birlikte inşa edilmesinin yolunu açmaktır. Bu bağlamda da siyasetin bir hakikat kategorisi olarak sunulması, Badiou'nun kendi kuramı içinde tutarlılık arz etmektedir. Çünkü Badiou'ya göre siyaset, sermayenin hâkimiyetinden ve temsili demokrasinin kanaatlerinden kurtularak özgürleşmiş bir düşüncenin ürettiği hakikattir. Bu hakikat ortaya çıkış kaynağını siyasi olay kavramından almaktadır. Dolayısıyla kolektif bir bilinç de gerektirmektedir. İşte hem bu kolektif bilincin gerektirdiği özne anlayışı hem de insanın, hakikatin kurulumuna dâhil olma kapasitesinin yaratıcı bir eylemle ortaya çıkışı, Badiou için siyasi ve etik bir anlam taşımaktadır. Bu yönüyle Badiou'nun özgürleştirici siyaset görüşü, hakikatin bir parçası olarak olay kavramıyla doğrudan ilişkilidir. Denebilir ki mevcut düzenin verili olgularına bir istisnai alan oluşturan olay yoksa Badiou için siyaset de yoktur. Çünkü olay, adaletsizliklere karşı verilen bir tepkinin siyasi halidir. Bu halin teşekkül etmesini sağlayan bir diğer önemli unsur da kuşkusuz siyasi etik öznedir. Badiou'nun kuramında siyasi etik özne, özgürlük, eşitlik ve adalet düşüncesinden vazgeçmeyerek, sahip olduğu tüm imkânları bir hakikatin kuruluşuna dâhil edendir. Badiou siyaset ve etik görüşüyle, siyaset alanındaki hakikatin adı olan adaletin olumlu bir pratikte inşa edilmesi için hakikatlerin tarihsel bedeni olarak nitelendirdiği insanlığı, düşünmeye davet etmektedir. Bu daveti olaya, özneye ve hakikate olan inancıyla yapan Badiou, bu inancını şiirsel bir anlatımla şöyle betimlemektedir: “insan insanın adaletidir çünkü herhangi bir olay onu çağırdığı takdirde, cesedini terk ederek çuvalıyla birlikte hakikatin karanlığında emeklemeye yetecek kadar sırrı vardır içinde” (Badiou, 2015b, s. 34).

KAYNAKÇA

Badiou, A. (2001). “The Ethics of Truths: Construction and Potency” *Published Pli* içinde

(s. 247-255). Vol. 12. Erişim Tarihi: 20.06.2016

<http://plijournal.com/papers/alain-badiou-the-ethic-of-truths-construction-and-potency/>

Badiou, A. (2005). *Metapolitics*. J. Barker (İng. Çev.). London, New York: Verso.

Badiou, A. (2006). *Being and Event*. O. Feltham (İng. Çev.). London, New York: Continuum.

Badiou, A. (2009a). *Felsefe ve Güncellik*. Ö. Aktok (Çev.). İstanbul: Encore Yayıncılık.

Badiou, A. (2009b). “Hakikat: Zorlama ve Adlandırılmayan”. İ. Yılmaz (Çev.). *Monokl Mono Kurgusuz Labirent Dergisi Lacan Özel Sayısı* içinde (695-706). Sayı: VI-VII. İstanbul: Monokl Yayınları.

Badiou, A. (2010). *Yüzyıl*. I. Ergüden (Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Badiou, A. (2011a). “Devrim Demokrasi Felsefe Kongresi Açık Oturum”. V. Çelebi & A. Sosyal (Ed.). *Direnişi Düşünmek 2013 Taksim Gezi Olayları* içinde (s. 263-273). H. İ. Mavituna (Çev.). İstanbul: Monokl Yayınları.

Badiou, A. (2011b). *Heidegger. Nazizm, Kadınlar, Felsefe*. H. G. Özkoray (Çev.). İstanbul: Monokl Yayınları.

Badiou, A. (2011c). *Komünist Hipotez*. O. Bülbül (Çev.). İstanbul: Encore Yayınları.

Badiou, A. (2013a). *Başka Bir Estetik*. A. U. Kılıç (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Badiou, A. (2013b). *Deleuzecü siyaset diye bir şey var mıdır?*. B. Yalım & E. Koyuncu (Çev.). İstanbul: Norgunk Yayıncılık.

Badiou, A. (2013c). *Etik Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme*. T. Birkan (Çev.), İstanbul: Metis Yayınları.

Badiou, A. (2013d). *Yeni Bir Siyaset İçin Felsefe*. B. Özkul & E. Ünal (Çev.). İstanbul: Encore Yayınları.

Badiou, A. (2014). *Bir Eşitlik Felsefesi: Alain Badiou Derlemesi*. I. B. Fidaner (Çev.). Erişim Tarihi: 01.05.2016

<https://yersizseyler.net/2014/11/06/bir-esitlik-felsefesi-alain-badiou-derlemesi/>

Badiou, A. (2015a). *Felsefe İçin Manifesto*. M. Erşen (Çev.). İstanbul: Monokl Yayınları.

Badiou, A. (2015b). *Fransız Felsefesinin Macerası*. P. B. Yalım (Çev.). İstanbul: Metis

Yayınları.

Badiou, A. (2015c). *Gerçek Mutluluğun Metafiziği*. M. Erşen (Çev.). İstanbul: Monokl Yayınları.

Badiou, A. (2015d). *Küçük Panteon*. I. B. Fidaner & M. İ. Keskinoglu (Çev.). İstanbul: Encore Yayınları.

Badiou, A. (2016). *Sonsuz Düşünce*. I. Ergüden & T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Badiou, A., & Truong, N. (2011). *Aşka Övgü*. O. Türkay (Çev.). İstanbul: Can Yayınları.

Badiou, A., & Hallward, P. (2013). "Siyaset ve Felsefe: Alain Badiou'yle Söyleşi". A. Badiou *Etik Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme* içinde (s. 95-136). T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Badiou, A., & Roudinesco, E. (2013). *Dün Bugün Jacques Lacan*. A. Terzi (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Birkan, T. (2004). "Çevirenin Önsözü". A. Badiou. *Etik Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme* içinde (s. 7-10). T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Critchley, S. (2010). *Sonsuz Talep: Bağlanma Etiği, Direniş Siyaseti*. T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Demirtaş, M. (2013). "Badiou ve Özgürleşme Siyaseti". *Posseible Düşünme Dergisi / Journal of Thinking* içinde (s. 70-77). ISSN: 2147 - 1622 Yıl: Aralık 2013. Cilt: 2 – No:4. Sayı:5. Erişim Tarihi: 25.08.2016

<http://www.possible.com/uploads/dergi/44.pdf>,

Erdem, D. (2004). "Kitap Eleştirileri: Etik Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme, Alain Badiou". *Kültür ve İletişim Dergisi* içinde (s. 150-157). Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları. Yıl: 2004. Sayı: 7(2) Yaz. Erişim Tarihi: 07.05.2016.

https://www.academia.edu/13898217/K%C3%BCr%C3%BCr_ve_%C4%B0leti%C5%9Fim_2004_7_2_

Ergül, S. (2015). "Alain Badiou'nun Çokluk Ontolojisi". *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar Hakemli Elektronik Dergi* içinde (s. 64-90). Sayı: 8(1). Yıl: Ocak 2015. Erişim Tarihi: 30.06.2016

<http://www.ethosfelsefe.com/ethosdiyaloglar/mydocs/svs-badiou%20ethos%2016.pdf>.

Hallward, P. (2013). “İngilizceye Çevirenin Sonsözü”. A. Badiou. *Etik Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme* içinde (s. 137-169). T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Kalaycı, N. (2011). “Felsefenin Bugünü, Yarını”. *Felsefede Bugün ve Yarın Konferansları I* içinde (s. 1-14). 28 Kasım 2011. İzmir. Erişim Tarihi: 03.06.2016

http://web.deu.edu.tr/felsefe/Nazile.Kalayci_Felsefenin.Bugunu.ve.Yarini.pdf,

Kuçuradi, İ. (2011). *İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.

Özüaydın, C. B. (2018). “Bilinemez Olarak Başkası: Levinas, Sartre ve Husserl”. *Posseible Düşünme Dergisi / Journal Of Thinking* içinde (s. 7-17). ISSN: 2147 - 1622 Yıl: Eylül 2018. Sayı: 13. Erişim tarihi: 15.04.2019.

<http://www.possible.com/uploads/dergi/100.pdf>

Saraç, N. (2013). “Badiou'da Siyasi Hakikat”. *Cogito Düşünce Dergisi Siyaset Felsefesi* içinde (s. 89-96). Sayı. 74. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Türk, D. (2013). *Öteki, Düşman, Olay. Levinas, Schmitt ve Badiou'da Etik ve Siyaset*. İstanbul: Metis Yayınları.

Yılmaz, K. N. (2014). “Alain Badiou'nun İnsan Hakları Eleştirisi”. *Tarih Okulu Dergisi* içinde (s. 1-9). Haziran 2014. Yıl 7. Sayı: XVIII. S. 7. Erişim Tarihi: 09.05.2016.

Žižek, S. (2007). *Gıdıklanan Özne: Politik Ontolojinin Yok Merkezi*. Ş. Can (Çev.). Ankara: Epos Yayınları.